

อิทธิพลของอารมณืชั่วขณะและสถานการณ์ต่อความสุภาพของภาษา
ที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ

นางสาวรัตนาวลี มั่นทรัพย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1721-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MOOD AND SITUATION EFFECTS ON POLITE VERBAL REQUEST
BETWEEN HIGH AND LOW SELF-MONITORING INDIVIDUALS

Miss Rattanawalee Mansup

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1721-9

รัตนาวลี มั่นทรัพย์ : อิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์ต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ (MOOD AND SITUATION EFFECTS ON POLITE VERBAL REQUEST BETWEEN HIGH AND LOW SELF-MONITORING INDIVIDUALS) อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงค์, 103 หน้า. ISBN 974-03-1721-9.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องในสถานการณ์ง่ายและสถานการณ์ยากระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 120 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกว่าเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ รูปแบบการทดลองเป็นแบบ 2 (อารมณ์ชั่วขณะทางบวกกับทางลบ) x 2 (สถานการณ์ในการขอร้องง่ายกับยาก) x 2 (การกำกับการแสดงออกของตนสูงกับต่ำ) โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไขจำนวน 30 คน ผู้เข้าร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไขถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวกหรือทางลบตามเงื่อนไขที่ได้รับแล้วตอบแบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเขียนถ้อยคำที่จะใช้ขอร้องในสถานการณ์การขอร้องที่กำหนดให้ในแบบสอบถามทั้งสถานการณ์ง่ายและยาก

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. ในสถานการณ์ยากบุคคลใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องมากกว่าในสถานการณ์ง่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
4. บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบหรือทางบวกใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
5. บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบหรือทางบวกใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

หลักสูตร.....จิตวิทยาสังคม.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....

ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนิสิต.....รัตนาวลี มั่นทรัพย์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....จรุงกุล บุรพวงค์.....

4278127338 :MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: MOOD EFFECT/ SITUATION/ POLITE VERBAL REQUEST/ HIGH AND LOW

SELF - MONITORING

RATTANAWALEE MANSUP : MOOD AND SITUATION EFFECTS ON POLITE

VERBAL REQUEST BETWEEN HIGH AND LOW SELF – MONITORING

INDIVIDUALS. THESIS ADVISER : JARUNGKUL BURAPAVONG, 103 pp.

ISBN 974-03-1721-9

The purpose of this research was to examine the influence of mood on polite verbal request in easy or difficult situation between high and low self-monitoring individuals. Participants were 120 under-graduate students. The design was a 2 mood (positive vs. negative) x 2 situation (easy vs. difficult) x 2 self-monitoring personality (high vs. low), with 30 students in each cell. Students in each group were induced to experience either positive or negative mood and responded by writing down in their own words the requests to easy and difficult situations specified in the questionnaire. Politeness of the requests made were judged.

The results are as follows:

1. Politeness of requests made by participants with positive mood do not differ significantly from those made by participants with negative mood.
2. Requests are significantly more polite in the difficult situations than in the easy ones
3. High self-monitoring persons use more polite request than low self-monitoring persons do.
4. There is no significant difference on politeness between high self-monitoring persons in the two mood induction conditions.
5. There is no significant difference on politeness between low self-monitoring persons in the two mood induction conditions.

Program....Social.Psychology.....

Field of study...Social.Psychology..

Academic year.....2001.....

Student's ignature.....*กานดา หงส์วิง*.....

Advisor's signature.....*จรุงกุล บุรพาवong*.....

กิตติกรรมประกาศ

การที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้คอยชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา ตรวจแก้ไข ปรับปรุงจุดบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ ที่ได้กรุณาให้ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนมาใช้และให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์คณะ จิตวิทยาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ในสาขา จิตวิทยาสังคม ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัดนางค์ มณีศรี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ในสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย-
 ละครณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งขอขอบคุณ
 นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม
 และขอขอบคุณนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย ละครณ์ ในพระบรม
 ราชูปถัมภ์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณกำลังใจจากเพื่อน ๆ ทุกคน โดยเฉพาะเพื่อน ๆ จิตวิทยาสังคมรุ่นเดียวกันที่
 คอยกระตุ้นให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคุณสมนึก จรุงจิตเสถียร ที่ปรึกษาด้านสถิติที่ใช้ในการวิจัยคนสำคัญของผู้วิจัย
 ที่คอยรับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ มาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัย ที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจ
 และทุนทรัพย์ในการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณมาก ๆ สำหรับพี่สาวและน้อง
 สาวของผู้วิจัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะในเรื่องการติดต่อประสานงานเพื่อ
 ขอเก็บข้อมูล ช่วยเก็บข้อมูลในการวิจัย และให้ความห่วงใยเสมอมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

รัตนาวลี มั่นทรัพย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
- รูปแบบการชิมชาของอารมณี.....	4
- ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน.....	11
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	20
สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย.....	20
ขอบเขตในการวิจัย.....	22
ข้อกำหนดเบื้องต้น.....	23
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	23
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	30
การเก็บข้อมูลการทดลอง.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
3 ผลการวิจัย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	62
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	71
รายการอ้างอิง.....	76
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	86
ภาคผนวก ง.....	89
ภาคผนวก จ.....	91
ภาคผนวก ฉ.....	92
ภาคผนวก ช.....	93
ภาคผนวก ซ.....	94
ภาคผนวก ฌ.....	95
ภาคผนวก ฎ.....	96
ภาคผนวก ฏ.....	99
ภาคผนวก ฏ.....	100
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนตัวอย่างจำแนกตามคณะ-วิชาเอก และเพศ..... 28
2	จำนวนตัวอย่างจำแนกตาม เงื่อนไขการทดลอง เพศ คณะ-วิชาเอก และเงื่อนไขการทดลองทั้ง 4 เงื่อนไข..... 29
3	แสดงองค์ประกอบของข้อกระทงที่แปลจาก Snyder และข้อกระทงที่สร้างเพิ่มเติมขึ้นจำนวน 42 ข้อ ตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตร SMS ของ Snyder (1987)..... 31
4	แสดงเกณฑ์การให้คะแนนข้อกระทงทางบวกและทางลบของมาตร SMS..... 32
5	แสดงองค์ประกอบของข้อกระทงที่แปลจาก Snyder และข้อกระทงที่สร้างเพิ่มเติมขึ้นตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตร SMS ของ Snyder (1987) ซึ่งมีข้อกระทงที่มีคุณภาพ จำนวน 40 ข้อ..... 33
6	คะแนนรวมและค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ของสถานการณ์การขอร้องที่นิสิตประเมิน 36
7	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ในการศึกษา นำร่อง (N = 48)..... 39
8	เกณฑ์การให้คะแนนของมาตรวัดคุณภาพของภาษา..... 40
9	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ของคะแนนคุณภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างภาษาที่สุภาพกับภาษาที่ไม่สุภาพ ในสถานการณ์ที่ 1-5 42

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	คะแนนการกำกับการแสดงออกของตนของผู้ร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง จำแนกตามคะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน..... 50
11	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก และผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ 51
12	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการ ขอร้อง จำแนกตามสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้อง ลักษณะการกำกับการแสดงออกของตน และอารมณ์ชั่วขณะ..... 52
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามตัวแปรวัดซ้ำในตัวแปรเดียวของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง..... 54
14	ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ยาก และง่าย..... 54
15	ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ..... 55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเฉพาะผลย่อยของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอรัองระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ.....	56
17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเฉพาะผลย่อยของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอรัองระหว่างตัวแปรอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์.....	59
18 ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	61

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1	46
ภาพที่ 2	58
ภาพที่ 3	60

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษานับว่ามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาก็เพื่อแสดงความคิดความรู้สึกของเราให้ผู้อื่นได้รู้และเข้าใจและยังทำให้เราได้รู้และเข้าใจความคิดความรู้สึกของผู้อื่นด้วย ภาษาจึงเป็นสื่อกลางในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม นอกจากนี้การที่มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมมีเรื่องที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยใช้ภาษาเข้ามาเป็นสื่อกลาง ทำให้ภาษาเข้ามามีบทบาทในเรื่องของพฤติกรรมทางสังคมด้วย แต่ทั้งนี้การใช้ภาษาจะประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหวังหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคนในการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับ บุคคล สถานที่ และโอกาสที่ต่างกัน

ในปัจจุบันนี้ การสนทนาในชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไป มักจะไม่พิถีพิถันในการเลือกใช้ถ้อยคำ โดยเฉพาะกรณีที่การพูดนั้นไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนาระหว่างเพื่อนฝูง ระหว่างญาติพี่น้อง เป็นต้น ส่วนการสนทนาอย่างเป็นทางการหรือค่อนข้างเป็นทางการ เช่นการสนทนาระหว่างเพื่อนร่วมงาน การสนทนากับบุคคลแปลกหน้า เป็นต้น คนส่วนใหญ่จะเลือกใช้ถ้อยคำภาษาที่คนในสังคมถือว่าเป็นภาษาที่แสดงความสุภาพ แต่จะพบว่าบางครั้งการใช้ภาษาพูดในกรณีที่ค่อนข้างเป็นทางการ ผู้พูดบางคนไม่รู้จักรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมทำให้ผู้ฟังหรือคู่สนทนามีความรู้สึกว่าผู้พูดไม่ให้เกียรติตนเองเท่าที่ควร ซึ่งอาจมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหยุดชะงัก หรือ ไม่ได้ผลเท่าที่ควรโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นคำพูดที่ใช้ในสถานการณ์การขอร้อง ซึ่งผู้ที่จะขอร้องจะต้องใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้อีกฝ่ายทำตามสิ่งที่ตนต้องการ ถ้าหากผู้ขอร้องไม่รู้จักรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมก็อาจทำให้อีกฝ่ายไม่ยอมทำตามสิ่งที่ต้องการได้ เนื่องจากตามธรรมชาติของมนุษย์แล้วย่อมต้องการได้ยินได้ฟังสิ่งที่ไพเราะรื่นหู ดังนั้นถ้าหากผู้ขอร้องรู้จักเลือกการใช้วิธีการพูดและภาษาที่เหมาะสมก็จะทำให้ผู้พูดบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น ในสำนักงานถ้าเราต้องการให้เจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารช่วยถ่ายเอกสารงานให้โดยเร่งด่วน เราก็ต้องรู้จักใช้วิธีการพูดขอร้องที่นุ่มนวล ตัวอย่างเช่น ถ้าเราพูดว่า

“ ถ้ายกเอกสารงานนี้ให้หน่อยสองร้อยหน้า เอาเร็วๆ ด้วยละ ”

ประโยคตัวอย่างนี้ ผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกว่าเป็นประโยคที่ห้วนและมีลักษณะของการออกคำสั่งมากเกินไป ผู้ฟังจึงอาจจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจไม่อยากปฏิบัติตาม หรือ ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้จำเป็นต้องปฏิบัติตามก็จะทำอย่างไม่เต็มใจทำให้เกิดการล่าช้า แต่ถ้าเราลองเปลี่ยนคำพูดนี้ใหม่ให้มีความสุภาพมากขึ้นว่า

“ น้องช่วยถ่ายเอกสารให้พี่หน่อยนะ พี่ต้องใช้งานด่วน น้องพอจะทำให้พี่ทันมั้คะ ”

จะเห็นได้ว่าประโยคที่เปลี่ยนใหม่นี้เป็นประโยคที่มีความนุ่มนวลมากขึ้น มีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ คะ ” การใช้คำเครือญาติ “ น้อง ” และ “ พี่ ” แทนผู้ฟังและผู้พูดทำให้ดูเป็นกันเอง ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เมื่อผู้ฟังได้ยินประโยคนี้ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อผู้พูดและยินดีที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่ตามมาก็คือ ความราบรื่นในการทำงาน

ถึงแม้ว่าบทสนทนาต่างๆ ที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันนั้นสามารถเกิดขึ้นได้โดยแทบไม่ต้องอาศัยกระบวนการคิดที่ยุ่งยาก แต่ทว่าการที่จะหาคำพูดที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการขอร้องให้ผู้อื่นยอมทำตามสิ่งที่เราต้องการเป็นสิ่งที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งกว่านั้น (Gibbs, 1983 อ้างถึงใน Forgas, 1999a) เพราะการขอร้องเป็นเป็นตัวอย่างของกลวิธีในการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่ผู้ขอร้องจะต้องคอยใส่ใจในการตีความหมายและจับตาสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะเลือกใช้ถ้อยคำที่มีระดับความสุภาพของภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (Clark, 1989) โดยที่ผู้ขอร้องจะต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการใช้คำพูดเกลี้ยกล่อมให้อีกฝ่ายยอมทำตามสิ่งที่ต้องการ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามไม่ให้ภาษาที่ใช้มีลักษณะบีบบังคับอีกฝ่ายมากเกินไป จนทำให้ผู้ที่ถูกขอร้องเกิดความไม่พึงพอใจและไม่ยอมทำตามสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นผู้ขอร้องจึงต้องใช้กระบวนการคิดที่ละเอียดรอบคอบในการสรรหาคำที่เหมาะสมมาใช้ว่าควรจะใช้ภาษาที่มีความสุภาพมากน้อยเพียงใด

การขอร้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติในชีวิตประจำวันของเราและมีบทบาทสำคัญในการจัดการกับสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น และ ในเรื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Forgas, 1999a) เราจะพบว่า การขอร้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในหลายสถานการณ์ที่ต้องมีการเผชิญหน้ากัน เช่น การต่อรอง การเจรจาตกลง เป็นต้น ซึ่งการขอร้องสามารถที่จะแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะด้วยกัน

คือ การขอร้องเพื่อให้ได้รับ ข้อมูล (information) สิ่งของ (goods) การกระทำ (action) และการอนุญาต (permission) (Blum-Kulka, Danet, & Gershon, 1985 อ้างถึงใน Forgas, 1999b) ถึงแม้ว่าการขอร้องจะสามารถจัดแบ่งให้อยู่ในหลายรูปแบบที่แตกต่างกันทั้งในเรื่องของเนื้อหาและรูปแบบที่ใช้ในการขอร้อง แต่การขอร้องก็มีลักษณะร่วมที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่ง คือ ความสุภาพ (politeness) โดยระดับที่เหมาะสมที่สุดของความสุภาพของภาษาที่ใช้ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของกลุ่มตัวแปร เช่น ความเสี่ยงและความคุ้มค่ากับการที่จะต้องเสียหน้า พิจารณาจาก สถานภาพ อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย (Brown & Levinson, 1987) นอกจากนี้ความสุภาพของภาษาที่ใช้ยังขึ้นอยู่กับตัวแปรวัฒนธรรม บุคลิกภาพ ลักษณะของความสัมพันธ์ และการรับรู้ความเสี่ยงที่อีกฝ่ายจะยอมทำตามหรือปฏิเสธสิ่งที่ถูกขอร้องด้วย (Holtgraves & Yang, 1990) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ภาษาที่ใช้ในการขอร้องจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายอย่างแต่ก็ดูเหมือนว่าจะไม่มีรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นสากลระหว่างระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องกับความสำเร็จที่ได้รับ (Gibbs, 1985)

ถึงแม้ว่าจะเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าการใช้ภาษาที่สุภาพในการขอร้องจะมีประโยชน์แก่ตัวของผู้ออกร้อง แต่ความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องนอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวของผู้ออกร้องด้วย เช่น ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ออกร้อง อารมณ์ของผู้ออกร้องในขณะนั้น เป็นต้น เมื่อบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มีบุคลิกภาพ และ อารมณ์ชั่วขณะที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้พฤติกรรมการแสดงออกทางด้านภาษาที่ใช้มีความแตกต่างกันด้วย สิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้บางคนประสบความสำเร็จในการขอร้องเกินความคาดหมาย บางคนประสบความสำเร็จในการขอร้องตามต้องการ แต่บางคนไม่ประสบความสำเร็จในการขอร้องเลย จึงเป็นที่น่าสนใจว่าความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องเป็นผลมาจากปัจจัยใดบ้าง โดยตัวแปรที่น่ามาวิจัยในครั้งนี้นำประกอบไปด้วยอารมณ์ชั่วขณะ สถานการณ์ในการขอร้องที่แตกต่างกัน โดยวัดแยกตามบุคลิกภาพการกำกับกับการแสดงออกของตน (Self-monitoring) เพราะบุคลิกภาพชนิดนี้เป็นสิ่งที่จะชี้ให้เห็นความแตกต่างของแต่ละบุคคลในการควบคุมการแสดงออกทั้งทางวาจาและทางกิริยาท่าทางของตนเอง โดยผู้ที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงเป็นผู้ที่รู้จักควบคุมการแสดงออกทั้งทางวาจาและทางกิริยาท่าทางของตนเองโดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่ชี้นำ ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนต่ำเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ อารมณ์ และ ค่านิยมภายใน เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาว่าบุคคลทั้ง 2 ประเภทจะใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องที่แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออารมณ์ชั่วขณะที่เกิดขึ้นและสถานการณ์ในการขอร้องมีความแตกต่างกัน

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการซึมซาบของอารมณ์

(Affect Infusion Model หรือ AIM)

งานวิจัยนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดรูปแบบการซึมซาบของอารมณ์ (Affect Infusion Model) หรือ AIM (ซึ่งต่อไปจะขอเรียกเป็นชื่อย่อ AIM) ของ Joseph P. Forgas (1995) ซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อใช้อธิบายถึงอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อการตัดสินใจ (mood effect on judgement) และได้นำเอาแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการอธิบายถึงอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อการขอรับ (request)

ความเป็นมาของการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานทางจิตอันได้แก่ องค์ประกอบด้านปัญญา (cognition) องค์ประกอบด้านอารมณ์ (affection) และองค์ประกอบด้านแนวโน้มในการกระทำหรือความพากเพียร (conation) เป็นแนวคิดเบื้องต้นที่มีการศึกษาถึงกันมากในทางจิตวิทยา โดย Allport (1989) ได้เสนอว่าการแบ่งจิตของมนุษย์ออกเป็น 3 ส่วน นั้นมีรากฐานมาตั้งแต่สมัยของนักปราชญ์ Plato โดย Plato ได้แบ่งจิตของมนุษย์ออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน โดยบริเวณท้องเป็นที่ตั้งของอารมณ์หรือความรู้สึก (emotions or feeling) บริเวณหน้าอกเป็นที่ตั้งของการฝ่าฝืนและการกระทำ (striving and action) และบริเวณศีรษะเป็นที่ตั้งของบุคคลและความคิด (person and thought) (ในสังคมก็มีการแบ่งชนชั้นที่มีลักษณะคู่ขนานกันไปกับแนวคิดนี้ คือ ทาส (slaves) นักรบ (warriors) และนักปราชญ์ (philosophers)) โดยแนวคิดนี้ก็ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบันซึ่งสามารถแสดงให้เห็นว่าจิตประกอบด้วย

องค์ประกอบด้านอารมณ์ (ความรู้สึก)

องค์ประกอบด้านปัญญา (ความคิด)

องค์ประกอบด้านแนวโน้มในการกระทำหรือความพากเพียร (การฝ่าฝืน)

ถึงแม้ว่านักปราชญ์บางส่วนซึ่งอันที่จริงก็คือนักจิตวิทยานั้นเองจะได้ตระหนักถึงความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดระหว่างอารมณ์กับ ปัญญา ความรู้สึก และความคิด มานานแล้ว แต่ทว่าหลักฐานการวิจัยเชิงประจักษ์โดยส่วนใหญ่ในทางจิตวิทยากลับแยกเอาการศึกษาในส่วนของพฤติกรรม ปัญญา และ อารมณ์ ออกจากกัน

สำหรับแนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อวงการจิตวิทยาทั้งในส่วนของ พฤติกรรมนิยม (behaviorism) หรือ ปัญญานิยม (cognitivism) ต่างก็ไม่ได้ให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องของ อารมณ์เท่าใดนัก ในส่วนของนักพฤติกรรมนิยมก็ศึกษาเรื่องของอารมณ์ในลักษณะของกระบวนการ ภายใต้นี่เกิดขึ้น โดยให้คำจำกัดความและความสนใจเพียงต่อองค์ประกอบนี้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนพวกปัญญานิยมนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะศึกษาเรื่องของอารมณ์โดยมองว่าอารมณ์เป็นที่มาของ สิ่งรบกวนในกระบวนการคิดที่เป็นปกติ เนื่องจากมีพื้นฐานของทฤษฎีว่ากระบวนการคิดและความ คิดที่เกิดขึ้นนั้นไม่มีเรื่องของอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในสมัยก่อนนั้นการศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ ปัญญา และพฤติกรรมยังไม่เป็นที่ได้รับความสนใจเท่าใดนัก แต่ใน ปัจจุบันนี้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องของบทบาทของอารมณ์ที่มีต่อ ปัญญา และพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางจิตทั้ง 3 องค์ประกอบเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยรูปแบบ AIM ก็เป็นแนวคิดหนึ่งที่พยายามอธิบายความสัมพันธ์นี้

อารมณ์และปัญญา

ความคิดเกี่ยวกับอารมณ์ในเรื่องที่ว่าควรจะต้องเอาอารมณ์เป็นส่วนหนึ่งของระบบปัญญา หรือควรจะต้องแยกอารมณ์ออกมาต่างหากนั้นยังคงหาข้อยุติไม่ได้ โดยผู้ที่สนับสนุนความคิดที่ว่าควร จะศึกษาอารมณ์แยกออกมาจากระบบปัญญา เช่น Zajonc (Zajonc, 1980 อ้างใน Forgas, 1995) ได้กล่าวสนับสนุนความคิดนี้ไว้ว่าอารมณ์เป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นก่อนและมีความแตกต่างจาก กระบวนการทางปัญญาอย่างเด่นชัด ดังนั้นการที่จะกำหนดให้อารมณ์เป็นส่วนหนึ่งของระบบ ปัญญาหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับว่าคนๆ นั้นจะกำหนดให้ขอบข่ายของระบบปัญญากว้างหรือแคบเพียงใด ส่วนรูปแบบ AIM เสนอว่า สภาวะทางอารมณ์ถึงแม้จะมีความแตกต่างจากกระบวนการทาง ปัญญา แต่ก็ยังส่งผลกระทบและให้ข้อมูลแก่กระบวนการทางปัญญาด้วย

อารมณ์และพฤติกรรม

อารมณ์ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไรนั้นสามารถที่จะสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลนั้นแสดงออกมา ซึ่งภาษาที่แสดงออกมาก็ถือเป็นพฤติกรรมภายนอกที่เราสามารถ สังเกตได้จากถ้อยคำที่ถ่ายทอดออกมา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และพฤติกรรมก็เช่นในการ ศึกษาพฤติกรรมช่วยเหลือของ Salovey, Mayer, และ Rosenhan (1992) พบว่าคนที่มีความอารมณ์ ชั่วขณะทางบวกมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือมากขึ้น เช่น ช่วยเก็บหนังสือที่ตกให้ ช่วย หากคอนแทคเลนส์ที่หล่นหาย และช่วยบริจาคโลหิตให้แก่สภากาชาด เป็นต้น แต่ก็มีข้อนำสังเกต

จากการทดลองว่าอารมณ์ในทางบวกที่เหนียวแน่นทำให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมการทดลองซึ่งในขั้นนี้ก็คือความ
 สุขนั้น จะต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของบุคคลนั้นโดยตรงจึงจะส่งผลให้พฤติกรรมการ
 ช่วยเหลือเกิดขึ้น ถ้าหากนำประสบการณ์ที่มีความสุขของบุคคลอื่นมาเล่าให้ฟังเพื่อให้บุคคลเกิด
 ความรู้สึกร่วมก็ไม่ได้มีส่วนช่วยให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ
 มีความรู้สึกร่วมกับประสบการณ์ที่มีความสุขของบุคคลอื่นทำให้มีความรู้สึกอิจฉาเจือปนเข้ามาด้วย
 (Salovey & Rodin, 1984)

นอกจากนี้ การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์และพฤติกรรมโดยส่วนใหญ่ก็
 ได้ผลออกมาในลักษณะเดียวกัน คือ อารมณ์ชั่วขณะทางบวกจะช่วยให้มีพฤติกรรมการช่วยเหลือ
 เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่อารมณ์ชั่วขณะทางลบอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้นหรือ
 ลดลงก็ได้ การที่ผลการทดลองที่ได้มีลักษณะดังกล่าวไม่ใช่สิ่งที่ผิดปกติเนื่องจากพฤติกรรมถูก
 กำหนดโดยกระบวนการทางปัญญาซึ่งมีความซับซ้อน เมื่อเป็นเช่นนั้นความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์
 และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจึงมีความซับซ้อนเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์และปัญญา
 (Bless & Schwarz, 1995) ยกตัวอย่างเช่น ในงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ และการโน้มน้าวใจ
 (persuasion) พบว่าอิทธิพลของอารมณ์ที่มีต่อความประสงค์ที่จะบริจาคเงินขึ้นอยู่กับลักษณะของ
 การชักชวนที่เกิดขึ้น โดยคนที่มียารมณ์ดีมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามการชักชวนของผู้ที่ชักชวนให้
 บริจาคเงินมากกว่าคนที่มียารมณ์ไม่ดี แต่จะเกิดขึ้นเฉพาะในกรณีที่ผู้ชักชวนใช้ข้อโต้แย้งที่ด้อยเท่า
 นั้น ถ้าหากผู้ที่ชักชวนใช้ข้อโต้แย้งที่หนักแน่นคนที่มียารมณ์เศร้าก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามมากขึ้น
 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับอารมณ์และการชักชวน (Schwarz, Bless, &
 Bohner, 1991) ถึงอย่างไรก็ตามการที่จะทำนายอิทธิพลของอารมณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก็ยังคง
 ต้องใช้วิธีพิจารณาจากกระบวนการทางปัญญาด้วยความระมัดระวัง

อิทธิพลของอารมณ์ที่มีต่อกลวิธีที่ใช้ในการชอรั้ง

กลไกที่ใช้ในการควบคุมอารมณ์ที่ซึมซาบเข้ามาในความคิดและพฤติกรรมของเราเช่นรูป
 แบบของการชอรั้งคืออะไร คำถามนี้ก็ยังคงเป็นคำถามที่ดึงดูดใจให้นักปราชญ์ตั้งแต่สมัยโบราณ
 แสวงหาคำตอบ คำอธิบายในช่วงแรก ๆ เกี่ยวกับอิทธิพลของอารมณ์ที่มีต่อความคิดและพฤติกรรม
 เน้นไปในด้านของจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic) หรือ หลักการของพวกเชื่อมโยงนิยม
 (associationism) แนวคิดทั้งสองมีความแตกต่างจากทฤษฎีอื่น ๆ ในช่วงเวลาเดียวกันโดยให้ความ
 สนใจในเรื่องของกลไกทางปัญญาซึ่งเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกและความคิด (Blascovich
 & Tomaka, 1996; Branscombe & Cohen, 1991, Mayer, 1986 อ้างใน Forgas, 1999b; Fiedler,

1990; Forgas, 1992; Mayer, McCormick & Strong, 1995; Stroessner & Mackie, 1992) โดยแสดงให้เห็นว่าอารมณ์มีอิทธิพลต่อปัญญาที่เห็นได้อย่างเด่นชัด 2 ประการ ด้วยกันคือ

1. อิทธิพลในเรื่องของข้อมูล (informational effects) อารมณ์มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้คนคิดเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาของปัญญา (the content of cognition)
2. อิทธิพลต่อกระบวนการ (processing effects) อารมณ์มีอิทธิพลว่าคนจะคิดอย่างไร ซึ่งเป็นส่วนของกระบวนการทางปัญญา (the process of cognition)

อิทธิพลของอารมณ์ที่อยู่ในข้อมูลโดยทั่วไปมักเกิดโดยทางอ้อมผ่านทางกลไกความทรงจำที่เกี่ยวข้องกับการเลือกข้อมูลที่จะรับเข้ามาว่าจะเลือกรับข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดผลที่ตามมาอย่างน้อยแค่ไหน และสิ่งนี้จะมีอิทธิพลต่อแนวทางที่ผู้คนตีความความซับซ้อนและความกำกวมของสถานการณ์การชอว์ริง ซึ่งในท้ายที่สุดก็จะมีผลต่อลักษณะของการชอว์ริงของพวกเขา

อิทธิพลของอารมณ์จะยิ่งมีเพิ่มมากขึ้นในสถานการณ์ที่ต้องการการใช้ความคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบและใช้กระบวนการคิดที่ซับซ้อน มีงานวิจัยหลายชิ้นเสนอว่าในสถานการณ์ที่ข้อมูลมีลักษณะไม่ธรรมดาหรือเป็นสิ่งที่ไม่คาดหวัง มักมีการจดจำข้อมูลโดยใช้กระบวนการไตร่ตรองเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้อิทธิพลของอารมณ์ที่มีการซึมซาบเข้าไปในกระบวนการทางปัญญามีเพิ่มสูงขึ้น ในสถานการณ์ที่มีรูปแบบการสื่อสารที่ซับซ้อน เช่น ในการชอว์ริง ก็จำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการไตร่ตรองที่มีความซับซ้อนด้วยเช่นกัน เพื่อที่จะตีความหมายของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและสรรหาถ้อยคำที่เหมาะสมมาใช้

ลักษณะของบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะในทางบวกและลบ

จากงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อการตัดสินใจ (Mood and judgment) ของ Forgas (1995) พบว่าคนที่มีอารมณ์ดีมีแนวโน้มที่จะประเมินสิ่งต่างๆ แบบตรงไปตรงมามากกว่าคนที่มีอารมณ์ไม่ดี ซึ่งในที่นี้ก็คืออารมณ์เศร้าซึ่งจะพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการประเมินสิ่งต่างๆ ในลักษณะที่ตรงไปตรงมา

ทั้งนี้เพราะว่าคนที่อยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีแนวโน้มที่จะประเมินตนเองไปในทางลบมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง (self-confidence) และ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-

efficacy) น้อยลง รวมทั้งมีการระมัดระวังตัวมากขึ้นนำไปสู่การตีเตี้ยตนเอง (self-deprecating) การระบุนสาเหตุและการประเมินไปในแง่ลบ ดังนั้น คนที่อยู่ในอารมณ์เศร้าก็น่าที่จะเลือกนึกถึงเหตุการณ์ที่ทำให้พวกเขาารู้สึกไม่ดีที่ต้องเสียหน้าเนื่องด้วยการใช้คำพูดที่ตรงจนเกินไปในการขอร้อง อารมณ์ชั่ววูบทางลบจะทำให้ระดับความใส่ใจมีสูงขึ้น มีแรงจูงใจที่จะใช้ความคิดเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีปัญหา ด้วยเหตุนี้คนกลุ่มนี้จึงน่าจะมีกลวิธีที่ใช้ในการขอร้องที่เพิ่มอรรถระมัดระวังมากขึ้น ใช้ภาษาที่ไม่ตรงจนเกินไปและมีความสุภาพ อารมณ์ชั่ววูบทางลบจึงถูกคาดหวังว่าจะมีรูปแบบการขอร้องที่มีความสุภาพและมีการใช้ความคิดไตร่ตรองมาอย่างดีแล้ว

ในทางกลับกันสำหรับคนที่มีอารมณ์ชั่ววูบทางลบมักรู้สึกว่าตนมีอำนาจ (powerful) “ฉันจะทำอะไรก็ได้” คนเหล่านี้จึงมีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และ มีความอึดเข็ม อารมณ์ชั่ววูบทางลบก่อให้เกิดความนึกคิดในทางบวก (Olson & Zanna, 1993) มีการประเมินความเป็นไปได้ของความสำเร็จเกินความเป็นจริง สภาพแวดล้อมที่ดูปลอดภัยดีทำให้พวกเขาใช้วิธีการที่มีความเสี่ยงค่อนข้างมากและนิยมที่จะใช้วิธีการแก้ไขปัญหามาแบบง่าย ๆ อย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากคนที่อยู่ในอารมณ์ชั่ววูบทางลบน่าจะเลือกนึกถึงความทรงจำที่เป็นแง่บวกและประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในอดีตในสถานการณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้นคนที่มีความสุขจึงน่าที่จะมีการประเมินความเป็นไปได้ที่จะถูกปฏิเสธต่ำกว่าความเป็นจริง และนิยมกลวิธีที่ใช้ในการขอร้องให้ผู้อื่นยอมทำตามด้วยการพูดในแบบที่ตรงไปตรงมามากกว่า รวมทั้งมีความสุภาพน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในอารมณ์ชั่ววูบทางลบ

Berkowitz (1986) ได้เสนอว่าอารมณ์ชั่ววูบและความคิดของบุคคลมีความสัมพันธ์กันซึ่งสังเกตได้ว่าความคิดที่บุคคลรู้สึกพึงพอใจนั้นจะเกิดเมื่อบุคคลนั้นมีความรู้สึกที่ดี ๆ แต่ถ้ามีอารมณ์ชั่ววูบทางลบก็มีแนวโน้มที่จะมีความคิดต่อสิ่งนั้นไปในทางลบ และ บุคคลกล้าเสี่ยงที่จะทำอะไรเมื่อมีอารมณ์ชั่ววูบทางลบมากกว่าเมื่อมีอารมณ์ชั่ววูบทางลบ

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Schwarz และ Clore (1983) พบว่าบุคคลรายงานชีวิตว่าเขามีความสุขหรือความพึงพอใจอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับอารมณ์ชั่ววูบของบุคคลนั้นด้วย โดยการเห็นว้นำให้เกิดอารมณ์ชั่ววูบนั้นทำโดยการสัมผัสภาชนะในวันฟ้าอากาศแจ่มใสหรือในวันที่ครึ้มฟ้าครึ้มฝน ถึงแม้จะมีความทรงจำที่มีความสุขเหมือนกันแต่พบว่าบุคคลรายงานชีวิตว่ามีความสุขไม่เท่ากันถ้าสัมผัสภาชนะในวันฟ้าอากาศต่างกันและทำให้การรายงานความสุขต่างกันด้วย โดยพบว่าผู้ที่ให้สัมผัสภาชนะในวันฟ้าอากาศดีจะรู้สึกว่ามีอารมณ์ดีและจะรายงานว่าชีวิตของเขามีความสุขและความ

พึงพอใจมากกว่าผู้ที่ให้สัมภาษณ์ในวันที่มีอากาศครึ้มฟ้าครึ้มฝน จะเห็นได้ว่าความรู้สึกพึงพอใจนำไปสู่ความคิดที่พึงพอใจได้ เนื่องจากอารมณ์ชั่วขณะของเขาในทางบวกจะนำไปสู่การระลึกถึงสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของคนที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและลบดังที่แนวคิด AIM ได้เสนอไว้แล้วข้างต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อภาษาที่ใช้ในการชอรั้ง ได้แก่ งานวิจัยของ Forgas (1999a) โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มควบคุม
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

ผู้วิจัยได้บอกกับกลุ่มตัวอย่างว่าการวิจัยประกอบด้วย 2 การทดลองที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน โดยการทดลองแรกได้ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินภาพยนตร์ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการทดลองอื่น (ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นการเหนี่ยวนำกลุ่มตัวอย่างให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก กลางๆ หรืออารมณ์ชั่วขณะทางลบ) ภาพยนตร์ที่ให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดูมีความยาวประมาณ 10 นาที ประกอบด้วย

1. ภาพยนตร์ตลก (เพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก)
2. ภาพยนตร์เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม (กลุ่มควบคุม)
3. ภาพยนตร์เกี่ยวกับการเสียชีวิตจากโรคมะเร็ง (เพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ)

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างดูภาพยนตร์จบแล้วได้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยอธิบายว่าเป็นเรื่องของพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับคำสั่งให้ "เขียนคำที่คุณจะใช้ในสถานการณ์ชอรั้งต่อไปนี้" สถานการณ์ที่กำหนดให้ประกอบด้วย

สถานการณ์ง่าย 3 สถานการณ์ ดังนี้

1. ขอแลกธนบัตรปลีกย่อยจากคนรู้จัก
2. ถามราคาสินค้าจากพนักงานในร้านค้า
3. ถามเวลาจากคนแปลกหน้า

และสถานการณ์ยาก 3 สถานการณ์ ดังนี้

1. ขออาจารย์เลื่อนส่งรายงาน
2. ขอเงินค่าสินค้าคืนจากร้านค้าสำหรับของที่นำไปคืน
3. ขอเหรียญเพื่อใช้โทรศัพท์จากคนแปลกหน้า

จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะ หลังจากนั้นได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยซึ่งใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และต่อมาผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนประโยคที่ใช้ในการขอร้องในขั้นที่ผ่านมาเท่าที่กลุ่มตัวอย่างจะจำได้ถือเป็นการเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยนำประโยคที่กลุ่มตัวอย่างเขียนไปให้ผู้ตัดสินจำนวน 2 คนซึ่งผ่านการฝึกอบรมมาแล้วเป็นผู้ประเมินความสุภาพของภาษาที่กลุ่มตัวอย่างใช้

ผลการทดลองพบว่า 1. อารมณ์ชั่วขณะทางลบเพิ่มความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง ส่วนอารมณ์ชั่วขณะทางบวกลดความสุภาพของภาษาที่ใช้ 2. และพวกเขาใช้ภาษาที่มีความสุภาพในสถานการณ์ยากมากกว่าสถานการณ์ง่าย นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถระลึกถึงข้อมูล (ประโยคที่ใช้ในการขอร้อง) ในสถานการณ์ยากและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบได้มากกว่าระลึกถึงข้อมูลในสถานการณ์ง่ายและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกหรือมีอารมณ์ชั่วขณะกลางๆ ซึ่งผลการทดลองนี้สนับสนุนความคิดที่ว่าผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบเลือกที่จะนึกถึงเหตุการณ์ที่ทำให้พวกเขารู้สึกไม่ดีที่ต้องเสียหน้าเนื่องด้วยการใช้คำพูดที่ตรงจนเกินไปในการขอร้อง ทำให้ระดับความใส่ใจในการเลือกใช้ถ้อยคำมีสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้คนกลุ่มนี้จึงมีกลวิธีที่ใช้ในการขอร้องที่เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ไม่ใช้ภาษาที่ตรงจนเกินไปและมีความสุภาพ โดยมีรูปแบบการขอร้องที่มีความสุภาพและมีการใช้ความคิดไตร่ตรองมาอย่างดีแล้ว และสำหรับคนที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงก่อให้เกิดความนึกคิดในทางบวก มีการประเมินความเป็นไปได้ของความสำเร็จเกินความเป็นจริงและใช้วิธีการที่ค่อนข้างเสี่ยง ประเมินความเป็นได้ที่จะถูกปฏิเสธต่ำกว่าความเป็นจริง และใช้วิธีในการขอร้องผู้อื่นด้วยการพูดในแบบที่ตรงไปตรงมามากกว่าและมีความสุภาพน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางลบ เนื่องจากคนที่อยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางบวกจะเลือกนึกถึงความทรงจำที่เป็นแง่บวกและประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในอดีตในสถานการณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน (Self-Monitoring Theory)

Mark Snyder นักจิตวิทยาสังคมได้นำเสนอกระบวนการกำกับการแสดงออกของตนเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1972 ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Shaw & Costanzo, 1982) โดย Snyder ค้นพบเรื่องการกำกับการแสดงออกของตนเนื่องจากเขาสนใจศึกษาธรรมชาติของ "ตน" (self) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของบุคคลกับสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาของผู้อื่นในสังคม ด้วยเหตุที่คนได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างการปรากฏแก่สายตาของผู้อื่นในสังคมกับความเป็นจริงของบุคคล Snyder (1979) ได้กล่าวไว้ว่า ชีวิตเปรียบเหมือนโรงละคร ผู้คนในโลกล้วนแล้วแต่เป็นนักแสดงที่โลดแล่นไปตามบทบาทที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละคน แต่ในโรงละครของชีวิตนั้นบ่อยครั้งที่สิ่งที่ปรากฏแก่สายตาของผู้อื่นกลับมีความสำคัญมากกว่าตัวตนที่แท้จริงของบุคคลเสียอีก ดังนั้นสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาของผู้อื่นในสังคมทั้งในเรื่องของคำพูดและการกระทำของบุคคลนั้น บางทีก็อาจจะไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ เจตคติ และเจตนาที่แท้จริงของบุคคลนั้น ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสิ่งที่บุคคลพูดและกระทำอาจจะเป็นผลมาจากความพยายามที่จะสร้างภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีความพยายามที่จะเป็นคนที่ถูกต้องเหมาะสม ในสถานที่และเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม (Snyder, 1987)

ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีบทบาท (Role Theory) อันเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับบุคคลและบทบาทของเขาในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเน้นในเรื่องของการแสดงตน (Self-Presentation) ว่าการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและแรงจูงใจที่จะควบคุมการแสดงออกของตน เช่นเดียวกับทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนซึ่งเชื่อมโยงระหว่างความเป็นจริงของบุคคลกับการปรากฏแก่สายตาของผู้อื่นในสังคมว่ามีความแตกต่างกัน โดยความแตกต่างนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถและแรงจูงใจที่จะควบคุมการแสดงออกของตนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนยังมีส่วนสัมพันธ์กับทฤษฎีการทำให้เป็นที่ชื่นชอบ (Ingratiation Theory) และ ทฤษฎีการจัดการความประทับใจ (Impression Management Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมของบุคคลในการใช้ความพยายามที่จะสร้างภาพลักษณ์และความประทับใจในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งแต่ละบุคคลนั้นจะมีความสามารถและแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมเพื่อก่อให้เกิดความประทับใจกับบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยแตกต่างกันไป (Gangestad & Snyder, 1985)

ภาวะสັນนิษฐานของการกำกับการแสดงออกของตน

ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งเสนอโดย Mark Snyder (1974) ได้กล่าวไว้ว่า " การกำกับการแสดงออกของตน หมายถึง การสังเกตตนเอง และการควบคุมตนเองโดยอาศัยสถานการณ์เป็นตัวชี้แนะเพื่อการแสดงออกในสังคมได้อย่างเหมาะสม " เมื่อพิจารณาจากคำกล่าวนี้ ภาวะสັນนิษฐานทางจิตวิทยาสังคมของการกำกับการแสดงออกของตนจึงสามารถนิยามได้เป็น 2 แบบ คือ บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง และ บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

(High Self-Monitoring : HSM)

Snyder (1979) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง หมายถึงบุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อสถานการณ์ มีการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม และ มักสังเกตสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมทั้งที่แสดงออกทางวาจาและที่มิใช่ทางวาจา และ Snyder (1987) กล่าวว่าหมายถึงบุคคลผู้ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดความสนใจ ความประทับใจและความบันเทิง ส่วน Snyder (1974) และ Snyder และ Gangestad (1986) ได้กล่าวว่าเป็นรูปแบบของบุคคลที่มีความชำนาญในการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ตรงกับความต้องการทางสังคมและความเหมาะสมระหว่างบุคคล นอกจากนี้ DeBono (1987) และ Snyder และ DeBono (1987) กล่าวว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความเชื่อว่าความเหมาะสมที่พวกเขายึดถือขึ้นขึ้นกับเหตุการณ์ทางสังคม และเจตคติของพวกเขาที่จะตอบสนองต่อสิ่งสำคัญต่างๆ ในสภาพแวดล้อมทางสังคมของเขา

บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

(Low Self-Monitoring : LSM)

Snyder (1979) กล่าวว่าไว้ว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ หมายถึงบุคคลที่มีความสนใจน้อยต่อข้อมูลทางสังคมในเรื่องการแสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาทักษะในการแสดงตน พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลประเภทนี้เป็นผลมาจากความรู้สึกภายใน และเจตคติที่มั่นคงมากกว่าความรู้สึกที่จะทำตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และ Snyder (1987) กล่าวว่า หมายถึงบุคคลซึ่งไม่สนใจหรือไม่สามารถแสดงละครในสถานการณ์ทาง

สังคม ไม่แสดงตนเพื่อให้ผู้อื่นประทับใจ หรือให้ได้รับความสนใจจากผู้อื่น พฤติกรรมของผู้แสดง มักสื่อความหมายในสิ่งที่เขารู้สึกขณะนั้น ส่วน Snyder และ DeBono (1987) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติของบุคคลประเภทนี้จะส่งเสริมหน้าที่ที่แสดงถึงค่านิยมที่สำคัญ และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติของพวกเขาเกี่ยวกับค่านิยมที่สำคัญ นอกจากนี้ DeBono และ Harnish (1988) กล่าวไว้ว่า เป็นลักษณะของบุคคลที่ไม่พยายามที่จะฝึกพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมตามสถานการณ์และตามการพิจารณาความเหมาะสมระหว่างบุคคล บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะเลือกกระทำพฤติกรรมบนพื้นฐานของความเกี่ยวข้องภายใน เช่น ค่านิยม ความรู้สึก และอารมณ์ที่เป็นพื้นฐานด้วย

การกำกับการแสดงออกของตน เป็นสิ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงส่วนบุคคล (private realities) และการปรากฏตนในที่สาธารณะ (public appearances) Snyder (1987) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ "ตน" ไว้ว่าภาวะสันนิษฐานของการกำกับการแสดงออกของตน สามารถจัดแบ่งเข้าในทฤษฎีตัวตนได้ 2 แนวทาง คือ ตัวตนในทางปฏิบัติ และตัวตนในหลักการ

ตัวตนในทางปฏิบัติ

(The Pragmatic Self)

บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (High Self-Monitoring : HSM) เปรียบเสมือนตัวตนในทางปฏิบัติ จัดอยู่ในทฤษฎีตัวตนในทางปฏิบัติ (Pragmatic Theory of Self) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางสังคมประกอบด้วยบทบาท สถานการณ์ระหว่างบุคคล บุคคลที่มีมโนทัศน์ของตนเองเน้นในทางปฏิบัติ (Pragmatic Conception of Self) มีลักษณะยืดหยุ่นปรับตัวได้ดี โดยพวกเขา มักจะแสดงออกในลักษณะ " ตัวฉันสำหรับสถานการณ์นี้ " (Snyder, 1987) และให้ความสำคัญกับการแสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นมากกว่าที่จะแสดงออกตามความเป็นจริงของบุคคลนั้น นอกจากนี้บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงยังมีความสามารถในเรื่องของการแสดงตนได้เป็นอย่างดี ทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่ต่างกันออกไป

ตัวตนในหลักการ

(The Principled Self)

บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (Low Self-Monitoring : LSM) เปรียบเสมือนตัวตนในหลักการ จัดอยู่ในทฤษฎีตัวตนในหลักการ (Principled Theory of Self) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงลักษณะความคงทนถาวร อารมณ์ที่มั่นคง มีความคิดเป็นเอกลักษณ์ ตัวตนที่อยู่ภายในประกอบด้วยสิ่งที่เป็นประสบการณ์ที่แท้จริง บุคคลที่มีมโนทัศน์ของตนเองเน้นหลักการ (Principled Conception of Self) โดยบุคคลประเภทนี้มักจะมีรูปแบบความคิดในลักษณะ "ฉันจะไม่เปลี่ยนแปลงความคิด (หรือแนวทางที่ฉันทำอยู่) เพื่อที่จะทำตนให้เป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น" (Snyder, 1987) ดังนั้นบุคคลประเภทนี้จึงมีความเป็นตัวของตัวเองไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด และมีลักษณะคงเส้นคงวาระหว่างเจตคติและพฤติกรรม ยึดมั่นในหลักการ คำพูดและการกระทำของบุคคลประเภทนี้จะสอดคล้องกับความเชื่อ เจตคติ และอารมณ์ที่เป็นพื้นฐานของพวกเขา

พัฒนาการเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน

ในตอนแรกที่ Snyder เสนอแนวคิดการกำกับการแสดงออกของตนนั้น Snyder เน้นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการแสดงออกของตนเพื่อให้เห็นที่พึงปรารถนาในสังคม โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะคอยควบคุมการแสดงออกของตน เพื่อให้เห็นที่พึงปรารถนาของผู้อื่นในสังคม ดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อสิ่งชี้แนะทางสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และนำไปสู่การแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะเป็นผู้ที่ขาดความสามารถหรือขาดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตัวเช่นเดียวกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ดังนั้นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงเจตคติ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลนั้น

ต่อมาภาวะสันนิษฐานการกำกับการแสดงออกของตน ได้ขยายแนวคิดจากเรื่องการควบคุมพฤติกรรมแสดงออกไปสู่ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

โดยบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีแนวโน้มที่จะนำเอาสิ่งที่เขาเห็นหรือได้เรียนรู้มาเป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทางปฏิบัติ และสร้างรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ช่วยส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมตามสถานการณ์ ในทางกลับกันบุคคล

ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ก็มักจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลความหลักการ โดยใช้เจตคติ อารมณ์ และความรู้สึกของตน เป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

สิ่งสำคัญในการศึกษาวิจัยการกำกับการแสดงออกของตนในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องธรรมชาติของมิตรภาพ ความสัมพันธ์ในเรื่องรักใคร่ การประยุกต์การกำกับการแสดงออกของตนต่อจิตวิทยาการโฆษณา การคัดเลือกพนักงาน เป็นต้น ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าไม่ควรใช้ค่านิยมในการตัดสินรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำกับการแสดงออกของตนสูง และการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนทั้ง 2 รูปแบบ เป็นตัวแทนที่แสดงแนวทางการดำเนินชีวิต และ วิธีการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลที่แตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลที่จะกล่าวว่ารูปแบบใดดีกว่ากัน

การสร้างและพัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

Snyder ได้ให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในเรื่องของการกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งเขาพบว่าบุคคลจะสามารถพัฒนาการกำกับการแสดงออกของตนได้มากน้อยเพียงใดนั้น เกิดจากการที่บุคคลเฝ้าสังเกตตนเองและพยายามควบคุมตนเอง โดยใช้สิ่งชี้แนะทางสถานการณ์ เป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมและการแสดงออกทางสังคมได้อย่างเหมาะสม ในปี ค.ศ.1974 Snyder (1987) จึงได้สร้างมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดความเที่ยง และความตรงของนิสัยที่โน้มเอียงไปในการกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งแบ่งเป็นการกำกับการแสดงออกของตนสูงและการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่สร้างขึ้นนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 41 ข้อ เป็นข้อความที่บรรยายลักษณะของบุคคล โดยข้อกระทงเหล่านี้แบ่งตามองค์ประกอบได้ 5 ด้าน คือ

1. การแสดงตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. การใส่ใจต่อสิ่งชี้แนะทางสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการแสดงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์
3. ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการแสดงออก
4. ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมแสดงออกในสถานการณ์เฉพาะ
5. การแสดงตนได้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

Snyder ได้นำมาตรวัดซึ่งประกอบด้วยข้อกระทงทั้ง 41 ข้อ ไปใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด จำนวน 192 คน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อกระทงเพื่อเลือกข้อกระทงที่มีความสอดคล้องภายในสูงสุด จึงเหลือข้อกระทงเพียง 25 ข้อ จากนั้นจึงหาคุณภาพของมาตรวัดการกำกับการแสดง

ออกของตนทั้ง 25 ข้อ พบว่ามีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร K-R20 เท่ากับ +.66 ในช่วงเวลา 1 เดือนหาความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ มีค่าเท่ากับ .83 ความตรงของมาตรจากการวิเคราะห์ความตรงตามสภาพ ซึ่งได้จากการหาสหสัมพันธ์กับการประเมินลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนโดยกลุ่มเพื่อนได้ค่าสหสัมพันธ์ $r = .45$

ต่อมา Snyder ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของมาตรนี้ใหม่เนื่องจากข้อกระทงของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่สร้างขึ้นทั้ง 25 ข้อนั้นไม่สามารถที่จะแยกแยะการกำกับการแสดงออกของตนออกเป็น 2 กลุ่มได้เท่าที่ควร โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบไม่หมุนแกน และคัดเลือกข้อกระทงที่มีน้ำหนักองค์ประกอบอย่างน้อย +.15 หรือมากกว่า (Gangestad & Snyder, 1985) ทำให้ได้มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่มีข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 18 ข้อ

Gangestad และ Snyder (1985) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่มีข้อกระทงจำนวน 18 ข้อ พบว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. การควบคุมการแสดงออกของตน (expressive self-control) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถที่จะแสดงออก ความสามารถที่จะเล่นเกมที่ต้องอาศัยความสามารถในการควบคุมการแสดงออก และความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อซ่อนเร้นแรงจูงใจที่มีอยู่
2. การแสดงออกทางสังคม (social stage presence) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกไม่ประหม่าเมื่อแสดงตนในที่สาธารณะ การทำตนให้เป็นจุดสนใจของกลุ่ม และ การเป็นผู้เล่าเรื่องเล่านิทานได้อย่างสนุกสนาน
3. การแสดงตามความคาดหวังของผู้อื่น (other-directed self-presentation) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะแสดงออกในสถานการณ์ทางสังคม โดยแสดงพฤติกรรมที่เป็นสิ่งที่ผู้อื่นชื่นชอบ หรือแสดงพฤติกรรมตามที่ผู้อื่นคาดหวัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนเป็นมาตรสำหรับวัดพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลและสามารถแยกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง และกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำในสถานการณ์ทางสังคม จึงมีนักจิตวิทยาให้ความสนใจและ นำเอามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่ Snyder สร้างและพัฒนาขึ้นไปใช้ในการ

ศึกษาวิจัยทางด้านพฤติกรรมทางสังคม เช่น การแนะนำอาชีพ การโฆษณา การคัดเลือกพนักงาน และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น

งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยในต่างประเทศที่มีการนำมาตรวจวัดการกำกับกับการแสดงออกของตนไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและอารมณ์ ดังเช่น

Snyder และ Smith (1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์กับเพื่อนระหว่างบุคคลที่มีลักษณะการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงและบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนต่ำ ผลการวิจัยพบที่มีความแตกต่างกันในการดำเนินความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงจะเน้นความคิดและความสัมพันธ์บนพื้นฐานของกิจกรรม ความมีชีวิตชีวา และ ความหนักแน่นของปฏิสัมพันธ์ สำหรับแนวคิดเรื่องความเข้ากันได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรับฟังและการแก้ไขปัญห ความเห็นใจต่อกัน จะมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในขณะที่บุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนต่ำจะเน้นแนวคิดและความสัมพันธ์บนพื้นฐานของอารมณ์ ความรู้สึกที่ลึกซึ้งต่อกัน ความเข้ากันได้ และ ความคิดในเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

Friedman และ Miller-Herringer (1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงความดีใจเมื่อได้รับชัยชนะในการแข่งขัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ด้วยวิธีบันทึกวีดิโอเทป ในสภาพการณ์ที่ผู้ร่วมการทดลองอยู่ตามลำพังและอยู่กับผู้อื่นอีก 2 คน (ซึ่งเป็นผู้ช่วยวิจัย) ผลการวิจัยพบว่าบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงจะสามารถซ่อนความรู้สึกดีใจได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่บุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนต่ำนั้นไม่สามารถปิดบังอารมณ์และความรู้สึกของตนได้ และจะแสดงออกอย่างเปิดเผยในทุกสถานการณ์

งานวิจัยในประเทศ

สำหรับมาตรวัดการกำกับกับการแสดงออกของตนของ Snyder นี้ ในประเทศไทยได้มีการนำมาตรวจวัดดังกล่าวมาสร้างและพัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีการกำกับกับการแสดงออกของตนของ Mark Snyder โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม รุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ และได้

นำไปหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงโดย นิตยา รัตนพิชิต (2534) นอกจากนี้ยังมีผู้นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนนี้มาใช้ในการวิจัย ดังเช่น

นิตยา รัตนพิชิต (2534) ได้นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 พัฒนาจนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ และทำการหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงแล้วโดย นิตยา รัตนพิชิต (2534) มาใช้ร่วมกับแบบสำรวจความพึงพอใจในงานทั้ง 6 ด้าน ที่สร้างตามแนวมาตร Job Descriptive Index (JDI) และ Job in General (JIG) ของ Smith, Kendal, และ Hulin ในปี 1969 ในการศึกษาการทำนายความพึงพอใจในงานแต่ละงานทั้ง 6 ด้าน คือ ลักษณะงาน รายได้ โอกาสในการก้าวหน้า การบังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และ ความพึงพอใจในงานด้านทั่วไปของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้น บริษัทการบินไทย จำกัด ด้วยคะแนนกำกับการแสดงออกของตน ผลการวิจัยพบว่าคะแนนการกำกับการแสดงออกของตนสามารถทำนายความพึงพอใจในงานด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้อย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นด้านรายได้ที่ไม่มีนัยสำคัญทางด้านสถิติ

ศิริณี ลิขิตวณิชกุล (2536) นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 พัฒนาจนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ และนำไปหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงแล้วโดย นิตยา รัตนพิชิต (2534) มาใช้ในการศึกษาภาพบุคคลประกอบกับข้อมูลบุคคลซึ่งผู้วิจัยพัฒนาตามแนวทางของ Snyder, Berscheid, และ Glick (1985) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอก และคุณลักษณะภายในของบุคคลระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ การวิจัยแบ่งเป็น 2 การทดลอง คือ การทดลองที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการพิจารณาความดึงดูดใจและการตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกและคุณลักษณะภายในของบุคคล การทดลองที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบการตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอก และ คุณลักษณะภายในของบุคคลเมื่อมีลักษณะไม่น่าพึงปรารถนาบางประการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกของบุคคลมากกว่าแต่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำตัดสินความดึงดูดใจจากคุณลักษณะภายในของบุคคลมากกว่า นอกจากนี้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้เวลาในการพิจารณาความดึงดูดใจจากรูปลักษณะภายนอกของบุคคลนานกว่า แต่ผู้ที่มีการกำกับ

การแสดงออกของตนต่ำใช้เวลาในการพิจารณาความดึงดูดใจจากคุณลักษณะภายในของบุคคล นานกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงตัดสินความดึงดูดใจจากคุณลักษณะภายนอกของบุคคลแม้จะมีลักษณะภายในที่ไม่น่าพึงปรารถนา และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำตัดสินความดึงดูดใจจากคุณลักษณะภายในของบุคคล แม้จะมีรูปลักษณ์ภายนอกที่ไม่น่าดึงดูดใจก็ตาม

อรณรงค์ พิณรุธิ์ (2538) ใช้มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่รองศาสตราจารย์ ดร. อีระพร อูรรณโณ และนิสิตปริญญาโทจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 พัฒนาจนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ และมีการนำไปหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงแล้วโดย นิตยา รัตนพิชิต (2534) ใช้ภาพโฆษณาสินค้าที่มีตัวแปรแหล่งและข้อโต้แย้งต่างกันจำนวน 8 ภาพ และใช้มาตรวัดการประเมินสินค้า ในการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนเจตคติในการประเมินสินค้าของกลุ่ม ตัวอย่างระหว่างกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำและได้รับสารจากโฆษณาที่มีตัวแปรแหล่งและคุณภาพของข้อโต้แย้งที่ต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเข้าเงื่อนไขการทดลอง 4 เงื่อนไข คือ นางแบบดึงดูดกับข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก นางแบบดึงดูดกับข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก นางแบบผู้เชี่ยวชาญกับข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก และ นางแบบผู้เชี่ยวชาญกับข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนักประเมินสินค้าไปทางบวกมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดและมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบผู้เชี่ยวชาญและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนักประเมินสินค้าไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบผู้เชี่ยวชาญและมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก และผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบผู้เชี่ยวชาญและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนักประเมินสินค้าไปทางบวกมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบผู้เชี่ยวชาญและมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก นอกจากนี้ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดและมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก ประเมินสินค้าไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่ได้ดูภาพโฆษณาที่มีนางแบบที่มีลักษณะดึงดูดและมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตน อารมณ์ชั่วขณะ และ ความยากง่ายของสถานการณ์ที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง

สมมติฐานในการวิจัย

อิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยคนที่อยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีแนวโน้มที่จะประเมินตนเองไปในทางลบมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง และ การรับรู้ความสามารถของตนเองน้อยลง รวมทั้งมีการระมัดระวังตัวมากขึ้น นำไปสู่การติเตียนตนเองและการระบุงสาเหตุและการประเมินไปในแง่ลบ สำหรับคนที่อยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางบวกก็มีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงและมีความอึดเข็ม มีการประเมินความเป็นไปได้ของสำเร็จเกินความเป็นจริง ใช้วิธีการที่มีความเสี่ยงค่อนข้างมาก และนิยมที่จะใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบง่าย ๆ อย่างตรงไปตรงมา (Forgas, 1999a) ผู้วิจัยจึงเสนอสมมติฐานข้อที่ 1 ว่า

สมมติฐานข้อที่ 1 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

ลักษณะความยากง่ายของสถานการณ์ทำให้บุคคลเลือกใช้ภาษาที่มีความสุภาพแตกต่างกัน เมื่ออยู่ในสถานการณ์ยากบุคคลจะใช้ภาษาที่สุภาพมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ง่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงหรือต่ำและไม่ว่ามีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกหรือทางลบก็ตาม และหากอยู่ในสถานการณ์ง่ายบุคคลจะใช้ภาษาที่สุภาพน้อยกว่าไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงหรือต่ำและไม่ว่ามีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกหรือทางลบก็ตาม ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความซับซ้อนของเหตุการณ์ที่เพิ่มมากขึ้นทำให้บุคคลต้องใช้กระบวนการคิดที่ซับซ้อนตามไปด้วย เพื่อสรรหาถ้อยคำที่เหมาะสมมาใช้ (Forgas, 1999a) ผู้วิจัยจึงเสนอสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า

สมมติฐานที่ 2 ในสถานการณ์ยากบุคคลใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าในสถานการณ์ง่าย

อิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตนทำให้บุคคลมีความสามารถในการควบคุมการแสดงตนไม่เท่ากัน โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีความรู้สึกไวต่อสิ่งชี้แนะในสังคม รู้จักสังเกตตนเอง รู้จักควบคุมการแสดงออกทั้งทางวาจาและทางกิริยาท่าทางของตนเองโดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะเพื่อการแสดงออกในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้เป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลอื่น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีความสนใจต่อข้อมูลทางสังคมน้อยในเรื่องการแสดงตนให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลประเภทนี้จะสอดคล้องกับเจตคติ อารมณ์ และค่านิยมภายใน (Snyder, 1979) ดังนั้นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจึงน่าที่จะใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำไม่ว่าจะอยู่ในอารมณ์ชั่วขณะแบบใดก็ตาม ผู้วิจัยจึงเสนอสมมติฐานข้อที่ 3 ข้อที่ 3.1 และข้อที่ 3.2 ว่า

สมมติฐานข้อที่ 3 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 3.1 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

สมมติฐานข้อที่ 3.2 บุคคลที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

ผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูงจะมีความรู้สึกไวต่อสิ่งชี้แนะในสังคม รู้จักสังเกตตนเอง รู้จักควบคุมการแสดงออกทั้งทางวาจาและทางกิริยาท่าทางของตนเองโดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะเพื่อการแสดงออกในสังคมได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ไม่ว่าบุคคลจะมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกหรือทางลบจึงยังคงใช้ภาษาที่สุภาพในการขอร้องเพื่อให้พฤติกรรมเป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลอื่น ผู้วิจัยจึงเสนอสมมติฐานข้อที่ 4 ว่า

สมมติฐานข้อที่ 4 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูง ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูง

ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีความสนใจต่อข้อมูลทางสังคมน้อยในระหว่างการแสดงตนให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลประเภทนี้จะสอดคล้องกับเจตคติ อารมณ์ และค่านิยมภายใน ดังนั้นอารมณ์ชั่วขณะที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจึงส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาด้วย โดยบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและอยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีแนวโน้มที่จะประเมินตนเองไปในทางลบมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเองน้อยลง รวมทั้งมีการระมัดระวังตัวมากขึ้น นำไปสู่การตีเดียดินตนเองและการระบุนาเหตุและการประเมินไปในแง่ลบ สำหรับบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่อยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางบวกก็มีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงและมีความเห่อเหิม มีการประเมินความเป็นไปได้ของสำเร็จเกินความเป็นจริง ใช้วิธีการที่มีความเสี่ยงค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงเสนอสมมติฐานข้อที่ 5 ว่า

สมมติฐานข้อที่ 5 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

ขอบเขตในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตน อารมณ์ชั่วขณะ และความยากง่ายของสถานการณ์ที่มีต่อระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง โดยอาศัยแนวคิด Affect Infusion Model (AIM) ของ Joseph P. Forgas และ ทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตน ของ Mark Snyder
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณิ ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย
 - 3.1 มาตรการกำกับการแสดงออกของตน
 - 3.2 แบบประเมินความยากง่ายของสถานการณ์การขอร้อง
 - 3.3 แบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
 - 3.4 มาตรการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.5 มาตรการวัดความสุภาพของภาษา

ข้อกำหนดเบื้องต้น

คุณภาพของภาษาที่ใช้ในการขอรับรองในการวิจัยนี้ ถ้อยตามภาษาคุณภาพที่บุคคลใช้กันโดยทั่วๆ ไปและสังคมนยอมรับว่ามีความสุภาพ ไม่ได้ยึดตามหลักเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การกำกับการแสดงออกของตน (Self-Monitoring) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสังเกต วางแผน และ ควบคุมพฤติกรรมของตนในสถานการณ์ทางสังคม และในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะเพื่อให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

1.1 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (High Self-Monitoring) หมายถึง บุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อสิ่งชี้แนะในสังคม รู้จักสังเกตตนเอง รู้จักควบคุมการแสดงออกทั้งทางวาจาและทางกิริยาท่าทางของตนเองโดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะเพื่อการแสดงออกในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้เป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลอื่น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง หมายถึง ผู้ร่วมการทดลองที่มีคะแนนจากการตอบมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนสูงร้อยละ 27 ของผู้ตอบมาตรทั้งหมด

1.2 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (Low Self-Monitoring) หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจต่อข้อมูลทางสังคมน้อยในเรื่องการแสดงตนให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลประเภทนี้จะสอดคล้องกับเจตคติ อารมณ์ และค่านิยมภายใน ทำให้บุคคลเหล่านี้แสดงความคิดความรู้สึกของตนออกมาแม้ว่าจะตรงกันข้ามกับสภาพแวดล้อมทางสังคมก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ หมายถึง ผู้ร่วมการทดลองที่มีคะแนนจากการตอบมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนต่ำร้อยละ 27 ของผู้ตอบมาตรทั้งหมด

2. มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน (Self-Monitoring Scale) หมายถึง มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่สร้าง และ พัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Mark Snyder (1985) โดยรองศาสตราจารย์ ดร. อีระพร อุวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา จนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ และมีการนำไปหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงโดยนิตยา รัตนพิชิต (2534)

3. อารมณ์ชั่วขณะ (mood) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นเพียงชั่วขณะ ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างถาวร
 - 3.1 อารมณ์ชั่วขณะในทางบวก (positive mood) หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจ มีความสุข เป็นความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว ในการวิจัยนี้อารมณ์ชั่วขณะทางบวกของผู้ร่วมการทดลองถูกเหนี่ยวนำให้เกิดโดยให้ผู้ร่วมการทดลองเขียนเรียงความรายงานเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกมีความสุขมากที่สุดเพื่อเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก
 - 3.2 อารมณ์ชั่วขณะในทางลบ (negative mood) หมายถึง ความรู้สึกไม่พึงพอใจ ไม่มีความสุข เศร้า หรือไม่สบายใจ เป็นความรู้สึกที่ไม่ดีของบุคคลที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว ในการวิจัยครั้งนี้อารมณ์ชั่วขณะทางลบของผู้ร่วมการทดลองถูกเหนี่ยวนำให้เกิดโดยให้ผู้ร่วมการทดลองเขียนเรียงความรายงานเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกเศร้ามากที่สุดเพื่อเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ
4. สถานการณ์การขออภัย (request situation) หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลต้องการขอให้ผู้อื่นช่วยเหลือ โดยผู้ที่เป็นฝ่ายขออภัยพยายามทำให้ผู้ที่ถูกขออภัยเกิดความรู้สึกพึงพอใจและพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ที่เป็นฝ่ายขออภัยต้องการ
 - 4.1 สถานการณ์ง่าย (easy situation) หมายถึง สถานการณ์การขออภัยที่ผู้ขออภัยสามารถเอ่ยขออภัยได้โดยไม่รู้สึกกังวลใจเพราะสิ่งที่ขอเป็นเรื่องเล็กน้อย หรือสามารถทำได้ง่าย
 - 4.2 สถานการณ์ยาก (difficult situation) หมายถึง สถานการณ์การขออภัยที่ผู้ขออภัยรู้สึกกังวล ลำบากใจที่จะเอ่ยขออภัย เพราะสิ่งที่ขอเป็นเรื่องใหญ่หรือทำได้ยาก
5. ความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขออภัย (polite request) หมายถึง ภาษาที่ใช้ในการขออภัยซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในสังคมว่าเป็นถ้อยคำที่แสดงถึงความสุภาพ เป็นถ้อยคำที่ฟังแล้วรื่นหู ไม่ติดขัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

1. NM	หมายถึง	อารมณ์ชั่วขณะในทางลบ
2. PM	หมายถึง	อารมณ์ชั่วขณะในทางบวก
3. HSM	หมายถึง	บุคคลที่มีการทำกับการแสดงออกของตนสูง
4. LSM	หมายถึง	บุคคลที่มีการทำกับการแสดงออกของตนต่ำ
5. ES	หมายถึง	สถานการณ์การชอร้องที่ง่าย
6. DS	หมายถึง	สถานการณ์การชอร้องที่ยาก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

1. การทำกับการแสดงออกของตน
 - 1.1 การทำกับการแสดงออกของตนสูง
 - 1.2 การทำกับการแสดงออกของตนต่ำ
2. อารมณ์ชั่วขณะ
 - 2.1 อารมณ์ชั่วขณะในทางบวก
 - 2.2 อารมณ์ชั่วขณะในทางลบ
3. สถานการณ์การชอร้อง ซึ่งผู้ร่วมการทดลองทุกคนจะได้ทำทั้ง 2 สถานการณ์
 - 3.1 สถานการณ์ง่าย
 - 3.2 สถานการณ์ยาก

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วยคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอร้องของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งวัดได้จากมาตรวัดระดับความสุภาพของภาษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าการมีอิทธิพลต่อความสุภาพของภาษาที่บุคคลใช้ในการขอร้องผู้อื่นอย่างไร
2. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่บุคคลใช้ในการขอร้องผู้อื่นระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ในการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในด้านอื่น ๆ เช่น การคัดเลือกพนักงานให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อมุ่งศึกษาอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์ที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างขั้นต้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 434 คน โดยแบ่งเป็นเพศชายจำนวน 143 คน และเพศหญิง จำนวน 291 คน โดยมีอายุระหว่าง 17 – 25 ปี เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 102 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 184 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 114 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 34 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามคณะ-วิชาเอกและเพศของผู้ร่วมการทดลองดังปรากฏใน ตารางที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1

จำนวนตัวอย่างจำแนกตามคณะ-วิชาเอก และเพศ

คณะ-วิชาเอก	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
วิทยาศาสตร์			
- โปรแกรมสิ่งแวดล้อม	25	68	93
- โปรแกรมวิทยาการคอมพิวเตอร์	42	53	95
- โปรแกรมคณิตศาสตร์	9	8	17
- คหกรรมศาสตร์	5	18	23
ครุศาสตร์			
- โปรแกรมประถมศึกษา	7	26	33
- โปรแกรมภาษาอังกฤษ	6	17	23
วิทยาการจัดการ			
- โปรแกรมการเงินการธนาคาร	16	62	78
มนุษยศาสตร์			
- ศิลปกรรม	1	3	4
- รัฐประศาสนศาสตร์	17	14	31
- นิเทศศาสตร์	11	22	33
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	4	-	4
รวม	143	291	434

ผู้วิจัยได้นำมาตรวจวัดการกำกับดูแลการแสดงผลของตน (มาตร SMS) ไปให้นักศึกษาที่เข้าร่วมการทดลองทั้ง 434 คนตอบ เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีผลการกำกับดูแลการแสดงผลของตนสูงและต่ำเข้ามาเป็นผู้ร่วมการทดลองในการทดลองขั้นต่อไป โดยนำคะแนนที่ได้จากมาตรวัดการกำกับดูแลการแสดงผลของตนที่นักศึกษาได้ตอบมาคำนวณค่าเฉลี่ยของผู้ร่วมการทดลอง โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาที่ได้คะแนนจากมาตรวัดการกำกับดูแลการแสดงผลของตนที่อยู่ในกลุ่มผู้ที่มีคะแนนสูงร้อยละ 27 ของผู้ที่ตอบมาตรทั้งหมด เป็นผู้ที่มีผลการกำกับดูแลการแสดงผลของตนสูง และเลือกผู้มาเป็นผู้ร่วมการทดลองในขั้นต่อไปจำนวน 60 คน และผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาที่ได้คะแนนจากมาตรวัดการกำกับดูแลการแสดงผลของตนที่อยู่ในกลุ่มผู้ที่มีคะแนนต่ำร้อยละ 27 ของผู้ที่ตอบมาตรทั้งหมด เป็นผู้ที่มีผลการกำกับดูแลการแสดงผลของตนต่ำ และเลือกผู้มาเป็นผู้ร่วมการทดลองในขั้นต่อไปจำนวน 60 คน จากนั้นจึงนำผู้ร่วมการทดลองที่ได้มาจัดเข้าเงื่อนไขการทดลองต่างๆ โดยวิธีการสุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 2

หมายเหตุ NM หมายถึง ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ
PM หมายถึง ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรฐานวัดการกำกับการแสดงออกของตน
2. แบบประเมินคุณภาพของสถานการณ์การชอรั้ง
3. แบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. มาตรฐานตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง
5. มาตรฐานวัดคุณภาพของภาษา

การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. มาตรฐานวัดการกำกับการแสดงออกของตน หรือ Self-monitoring Scale (SMS)

ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่ผ่านการพัฒนามาตรจนสมบูรณ์แล้ว ในภาคภาษาไทยมาใช้ในการวัดลักษณะการกำกับการแสดงออกของผู้ร่วมการทดลอง เพื่อคัดเลือกผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำเข้าสู่เงื่อนไขการทดลองที่จัดไว้ โดยมาตรวัดนี้เป็นมาตรที่สร้างขึ้นมาโดย Mark Snyder ในปี ค.ศ. 1974 ซึ่งมีข้อกระทงที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินลักษณะการกำกับการแสดงออกของบุคคลจำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อด้วยกัน และในปี ค.ศ. 1987 Snyder ได้มีการพัฒนาปรับปรุงมาตรวัดนี้เพื่อให้เกิดความความแม่นยำในการวัดมากขึ้น จนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ แบ่งเป็นข้อกระทงที่เป็นข้อความทางบวกจำนวน 7 ข้อ และข้อกระทงที่เป็นข้อความทางลบจำนวน 11 ข้อ

ต่อมารองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโณ ร่วมกับนิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยา สังคม รุ่นที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาและพัฒนามาตรวัดนี้เป็นภาคภาษาไทยในวิชา 417735 การวัดทางจิตวิทยาสังคม ปีการศึกษา 2532 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนของ Snyder (1987) และนำมาตรวัดทั้ง 18 ข้อ มาแปลและเรียบเรียงใหม่เป็นภาษาไทย (แสดงในภาคผนวก ก)

1.2 สร้างข้อกระทงเพิ่มขึ้นจำนวน 42 ข้อ ตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตรวัด การกำกับการแสดงออกของ Snyder (1987) แบ่งเป็นข้อกระทงที่เป็นข้อความทางบวกจำนวน 22 ข้อ และข้อกระทงที่เป็นข้อความทางลบจำนวน 20 ข้อ

1.3 นำข้อกระทงที่แปลเป็นภาษาไทยทั้ง 18 ข้อและที่สร้างเพิ่มอีก 42 ข้อ รวมทั้งหมด 60 ข้อ มาพิจารณาตัดสินความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องตามภาษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อความเหมาะสม โดยรองศาสตราจารย์ อิระพร อุวรรณโณ และนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้ทั้ง 12 คน

1.4 นำข้อกระทงทั้ง 60 ข้อ มาจัดเรียงเป็นชุดของมาตร แบ่งเป็นข้อกระทงที่มีข้อความทางบวกจำนวน 29 ข้อ และข้อกระทงที่เป็นข้อความทางลบจำนวน 31 ข้อ จำแนกรายละเอียดตามองค์ประกอบได้ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงองค์ประกอบของข้อกระทงที่แปลจาก Snyder และข้อกระทงที่สร้างเพิ่มเติมขึ้นจำนวน 42 ข้อ ตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตร SMS ของ Snyder (1987)

องค์ประกอบ	ลำดับเลขที่ข้อ	จำนวนข้อความ		
		ทางบวก	ทางลบ	รวม
1. ข้อกระทงที่แปลจาก Snyder	1 - 18	7	11	18
2. การควบคุมการแสดงออกของตน	19 - 32	8	6	14
3. การแสดงออกในสังคม	33 - 46	9	5	14
4. การแสดงตนตามคาดหวังของผู้อื่น	47 - 60	5	9	14
รวม		29	31	60

1.5 ในการให้คะแนนตัดสินนั้น มีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับด้วยกัน คือ จริงมาก จริงไม่จริง และ ไม่จริงมาก โดยผู้ตอบมาตรวัดต้องเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางบวกและทางลบ ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4

แสดงเกณฑ์การให้คะแนนข้อกระทงทางบวกและทางลบของมาตร SMS

คำตอบ	คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงมาก	+2	-2
จริง	+1	-1
ไม่จริง	-1	+1
ไม่จริงมาก	-2	+2

1.6 นำมาตรมาตร SMS ที่ได้สร้างข้อกระทงเพิ่มเติมจากมาตรเดิมของ Snyder (1987) รวมทั้งหมด 60 ข้อ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาจาก โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมทั้งหมด 349 คน และนำคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงที่มีคุณภาพด้วยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตร (Corrected Item-Total Correlation) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อวิเคราะห์ 60 ข้อ กับผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 349 คน ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 45 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .74
2. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อวิเคราะห์ 45 ข้อ กับผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 349 คน ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 42 ข้อ โดยมีค่าสหสัมพันธ์แอลฟา เท่ากับ .78
3. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อวิเคราะห์ 42 ข้อ กับผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 349 คน ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าสหสัมพันธ์แอลฟา เท่ากับ .79
4. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อวิเคราะห์ 40 ข้อ กับผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 349 คน ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าสหสัมพันธ์แอลฟา เท่ากับ .80

ผลจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตร ทำให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ (แสดงตัวอย่างในภาคผนวก ข) แบ่งเป็นข้อกระทงที่เป็นข้อความทางบวกจำนวน 21 ข้อ และข้อกระทงที่เป็นข้อความทาง

ลบจำนวน 19 ข้อ วิเคราะห์ความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80 โดยสามารถจำแนกรายละเอียดตามองค์ประกอบ ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5

แสดงองค์ประกอบของข้อกระทงที่แปลจาก Snyder และข้อกระทงที่สร้างเพิ่มเติมขึ้นตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตร SMS ของ Snyder (1987) ซึ่งมีข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ

องค์ประกอบ	ข้อกระทงที่มีคุณภาพ		รวม
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	
1. ข้อกระทงที่แปลจาก Snyder	5	10	15
2. การควบคุมการแสดงออกของตน	5	3	8
3. การแสดงออกในสังคม	8	5	13
4. การแสดงตนตามคาดหวังของผู้อื่น	3	1	4
รวม	21	19	40

การวิเคราะห์ความตรงของมาตร

นิตยา รัตนพิชิต (2534) ได้นำมาตรที่ประกอบด้วยข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ มาหาความตรงของมาตร ด้วยวิธีการให้ผู้ร่วมการทดลองที่ทราบลักษณะอยู่แล้ว (known-group technique) โดยเก็บข้อมูลกับผู้ร่วมการทดลองจำนวน 156 คน ซึ่งประกอบด้วย

- ผู้ร่วมการทดลองที่คาดว่าจะเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ได้แก่ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และ ประชาสัมพันธ์ห้างสรรพสินค้าจำนวน 77 คน ทั้งนี้เพราะลักษณะการทำงานของคนทั้ง 2 กลุ่ม เป็นงานทางด้านบริการ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องสร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้ที่มาปฏิสัมพันธ์ด้วย ดังนั้นบุคคลที่ประกอบอาชีพเหล่านี้ น่าจะเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย โดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะในการแสดงพฤติกรรมเพื่อการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

- ผู้ร่วมการทดลองที่คาดว่าจะเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ได้แก่ นักศึกษาจิตกรรมปี 5 และวิศวกรจำนวน 79 คน ทั้งนี้เพราะลักษณะการทำงานของคนทั้ง 2 กลุ่ม ต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเป็นเอกลักษณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของพวกเขา

เป็นผลมาจากความรู้สึกภายในและสภาวะทางอารมณ์ที่แท้จริงของเขา เชื่อว่าบุคคลเหล่านี้มีความคงทนถาวรระหว่างเจตคติกับพฤติกรรม

นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มนี้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) มีตัวแปรตาม คือ คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 40 ข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มที่มีลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนจากมาตร SMS ($M=18.01$ และ $SD=13.58$) สูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ($M=9.58$ และ $SD=16.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F=12.26$) และเมื่อหาความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในของมาตรได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82

การวิเคราะห์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ

ศิริณี ลิขิตวณิชกุล (2536) ได้นำมาตร SMS ที่มีข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ มาวัดความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ โดย ศิริณี ลิขิตวณิชกุล ได้นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนไปเก็บข้อมูล 2 ครั้งกับผู้ร่วมการทดลองจำนวน 294 คน โดยเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 188 คน (กลุ่มตัวอย่างในการทดลองกลุ่มที่ 1) และเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ และวิชาจิตวิทยา จำนวน 106 คน (กลุ่มตัวอย่างในการทดลองกลุ่มที่ 2) โดยทิ้งระยะห่างระหว่างการทดสอบประมาณ 2 สัปดาห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำได้ค่า $r = .98$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในการทดสอบครั้งแรกได้ค่าแอลฟาเท่ากับ .94 และในการทดสอบซ้ำได้ค่าแอลฟาเท่ากับ .93 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตร SMS นี้ สามารถวัดระดับแนวโน้มที่บุคคลจะสังเกตการแสดงตัวของตนเอง สังเกตปฏิกิริยาของผู้อื่น และ ปรับการแสดงตัวของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แบบประเมินความยากง่ายของสถานการณ์การชอรั้ง

ขั้นตอนการสร้าง มีดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเขียนสถานการณ์การชอรั้งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของคนทั่ว ๆ ไป โดยแบ่งเป็นสถานการณ์ง่าย คือ สถานการณ์ที่คาดว่าผู้ชอรั้งสามารถเอ่ยชอรั้งให้ผู้อื่นช่วยได้โดยไม่รู้สึกลังเลี้อัดใจ จำนวน 12 ข้อ และสถานการณ์ยาก คือ สถานการณ์ที่คาดว่าผู้ชอรั้งจะเกิดความรู้อึดใจเล้าปากใจที่จะเอ่ยชอรั้ง จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 24 ข้อ

2.2 ผู้วิจัยนำสถานการณ์การชอรั้งที่เขียนขึ้นมาทั้ง 24 ข้อ มาสร้างเป็นแบบประเมินคุณภาพสถานการณ์การชอรั้ง (ดูภาคผนวก ค) และนำมาให้นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นชาย 23 คน หญิง 27 คน รวมทั้งหมด 50 คน ประเมินว่าสถานการณ์การชอรั้งแต่ละสถานการณ์มีความยากหรือง่ายเพียงใดในการที่จะเอ่ยชอรั้งผู้อื่น

2.3 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินคุณภาพสถานการณ์การชอรั้ง ได้ให้คะแนนการประเมินคุณภาพสถานการณ์การชอรั้งของผู้ร่วมการทดลองจาก 1 คะแนน ถึง 7 คะแนน โดยกำหนดให้ ง่ายที่สุด เป็นคะแนนข้างน้อย ส่วนยากที่สุด เป็นคะแนนข้างมาก เรียงจากถ้าผู้ร่วมการทดลองตอบ ง่ายที่สุดให้คะแนน 1 คะแนน ไปเรื่อยๆ จนถึง ยากที่สุดให้ 7 คะแนน ดังต่อไปนี้

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
คะแนนที่ได้	1	2	3	4	5	6	7

2.4 เมื่อนิสิตประเมินคุณภาพสถานการณ์การชอรั้งแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่นิสิตประเมินมาวิเคราะห์ โดยนำคะแนนรวมของแต่ละสถานการณ์ที่นิสิตทั้งหมดประเมินมาจัดเรียงลำดับจากมากไปน้อย(ดูภาคผนวก ง) แล้วนำสถานการณ์การชอรั้งที่นิสิตให้คะแนนรวมกันแล้วมีคะแนนมากที่สุด 2 ข้อ มาจัดเป็นสถานการณ์ยาก และนำสถานการณ์การชอรั้งที่นิสิตให้คะแนนรวมกันแล้วมีคะแนนน้อยที่สุด 2 ข้อ มาจัดเป็นสถานการณ์ง่าย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6

คะแนนรวมและค่ามัธยฐานเลขคณิต (M) ของสถานการณ์การขอร้องที่นิสิตประเมิน

สถานการณ์ง่าย		
ข้อที่	สถานการณ์	คะแนนรวม
10	ขอเยี่ยมสมุดจดงานของเพื่อนในรายวิชาที่คุณไม่ได้เข้าเรียนเพราะไม่สบาย	94 ($M = 1.88$)
7	ขอให้คนที่ยืนอยู่ในลิฟต์ช่วยกดชั้นที่คุณต้องการไป	91 ($M = 1.82$)
สถานการณ์ยาก		
ข้อที่	สถานการณ์	คะแนนรวม
23	ขอใช้บัตรโทรศัพท์ต่อจากคนที่โทรอยู่ก่อนหน้าคุณ เนื่องจากบริเวณนี้ไม่มีตู้โทรศัพท์แบบหยอดเหรียญและคุณก็ไม่มีบัตรโทรศัพท์	241 ($M = 4.82$)
13	ขอให้อาจารย์เลื่อนกำหนดส่งรายงานจากกำหนดเดิมออกไปอีก 1 อาทิตย์ เนื่องจากคุณยังทำรายงานไม่เสร็จ	236 ($M = 4.72$)

2.5 เมื่อได้สถานการณ์ง่าย จำนวน 2 ข้อ และสถานการณ์ยาก จำนวน 2 ข้อแล้ว ผู้วิจัยนำมาเรียบเรียงสถานการณ์เพื่อนำไปทำเป็นแบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. แบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำสถานการณ์การขอร้องที่ผ่านการคัดเลือกแล้วจากนิติตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความง่ายและยากในการขอร้องผู้อื่นให้ช่วยเหลือมาเรียบเรียงเป็นแบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.2 สถานการณ์การขอร้องที่นำมาใช้ในแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 สถานการณ์ประกอบด้วย สถานการณ์ง่าย จำนวน 2 ข้อ และสถานการณ์ยาก จำนวน 2 ข้อ (ดูภาคผนวก ๑) รวมทั้งหมด 4 ข้อ ซึ่งผู้ร่วมการทดลองทุกคนจะต้องเขียนคำพูดที่จะใช้ในทั้ง 4 สถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยเรียงจากสถานการณ์ง่าย แล้วตามด้วยสถานการณ์ยาก

4. มาตรฐานตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง

ขั้นตอนการสร้าง มีดังนี้

4.1 ผู้วิจัยเหินยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะ ด้วยการให้ผู้ร่วมการทดลองนึกถึงเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาและเขียนบรรยายเหตุการณ์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยอธิบายว่ากิจกรรมนี้เป็นการศึกษาถึงเรื่องความทรงจำทางสังคม (memories for social event) โดยแบ่งผู้ร่วมการทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1 ให้เขียนบรรยายเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกมีความสุขมากที่สุด เพื่อเหินยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางบวก (ดูภาคผนวก ฉ)
- กลุ่มที่ 2 ให้เขียนบรรยายเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกเศร้ามากที่สุด เพื่อเหินยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางลบ (ดูภาคผนวก ช)

4.2 หลังจากผู้ร่วมการทดลองเขียนเรียงความตามเงื่อนไขที่ได้รับแล้ว ผู้วิจัยจึงแจกแบบประเมินเรื่องความทรงจำทางสังคมให้ผู้ร่วมการทดลองทำ แบบประเมินนี้ประกอบด้วยข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ (โปรดดูภาคผนวก ช) ซึ่งข้อคำถามจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ผู้ร่วมการทดลองได้เขียนไว้ โดยคำถามข้อที่ 3 ซึ่งมีคำถามว่า "ท่านรู้สึกอย่างไรในขณะนี้" เป็นคำถามที่ผู้วิจัยใช้ตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลองเพื่อตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะตามเงื่อนไขที่ได้รับหรือไม่ ทั้งนี้ในการทดลองผู้วิจัยได้บอกกับผู้ร่วมการทดลองว่าคำถามต่างๆ เหล่านี้ใช้ในการประเมินเรื่องความทรงจำทางสังคม เพื่อไม่ให้ผู้ร่วมการทดลองรู้ตัวว่ามีการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของเขาอยู่

4.3 เกณฑ์การให้คะแนนคำถามข้อที่ใช้ตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง มีการให้คะแนนแบ่งออกเป็น 9 ระดับ โดยให้คะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 9 คะแนน กำหนดให้ความรู้สึกดีน้อยที่สุด (อารมณ์ชั่วขณะในทางลบ) เป็นคะแนนข้างน้อย ส่วนความรู้สึกดีมากที่สุด (อารมณ์ชั่วขณะในทางบวก) เป็นคะแนนข้างมาก โดยเรียงจากถ้าผู้ร่วมการทดลองตอบความรู้สึกดีน้อยที่สุดให้คะแนน 1 คะแนน ไปเรื่อยๆ จนถึงความรู้สึกดีมากที่สุดให้ 9 คะแนน ดังต่อไปนี้

ดิน้อยที่สุด : ___ : ___ : ___ : ___ : ___ : ___ : ___ : ___ : ___ : ดินมากที่สุด

1 2 3 4 5 6 7 8 9

ช่วงการเลือกตอบ ช่วง 1 ช่วง 2 ช่วง 3 ช่วง 4 ช่วง 5 ช่วง 6 ช่วง 7 ช่วง 8 ช่วง 9

คะแนนที่ได้ 1 2 3 4 5 6 7 8 9

4.4 ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบว่าการเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะด้วยการบรรยายเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่มีประสิทธิภาพในการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะตามเงื่อนไขที่ต้องการเพียงใด จึงได้นำมาตรวัดนี้ไปใช้ทดลองกับนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 48 คน แบ่งนิสิตออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 24 คน โดยให้นิสิตกลุ่มแรกเขียนเรียงความรายงานเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกมีความสุขมากที่สุดเพื่อเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก และให้นิสิตกลุ่มที่สองเขียนเรียงความรายงานเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกเศร้ามากที่สุดเพื่อเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ หลังจากนั้นให้นิสิตทั้ง 2 กลุ่มตอบคำถามที่ใช้เป็นคำถามตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะ

จากนั้นนำคะแนนที่นิสิตตอบคำถามเฉพาะคำถามข้อที่ 3 ซึ่งมีคำถามว่า "ท่านรู้สึกอย่างไรในตอนนี" มาทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานและอันดับของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะระหว่างกลุ่มที่เขียนเรียงความบรรยายเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกมีความสุขมากที่สุด และ กลุ่มที่เขียนบรรยายเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาที่ทำให้เขารู้สึกเศร้ามากที่สุด โดยการทดสอบค่าที (*t-test*) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส ฟอว์ วินโดว์ (SPSS for Windows) พบว่านิสิตในเงื่อนไขที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางบวกมีคะแนนตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะมากกว่านิสิตในเงื่อนไขที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์
 ช่วงขณะของผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ช่วงขณะทางบวก และผู้ร่วมการ
 ทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ช่วงขณะทางลบ ในการศึกษาสำรวจ ($N = 48$)

ผู้ร่วมการทดลอง	n	M	SD	t
กลุ่มที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ ช่วงขณะทางบวก	24	7.79	1.32	4.31***
กลุ่มที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ ช่วงขณะทางลบ	24	5.42	2.36	

*** $p < .001$

5. มาตรวัดความสุภาพของภาษา

มาตรวัดความสุภาพของภาษาเป็นมาตรที่ใช้วัดตัวแปรตาม คือ ความสุภาพของภาษาที่ใช้
 ในการขอร้อง โดยมีลักษณะเป็นมาตรแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scales) ขั้นตอนการสร้าง
 มาตร มีดังนี้

5.1 ผู้วิจัยรวบรวมคำคุณศัพท์ที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความสุภาพของภาษาจำนวน
 ทั้งหมด 25 คำ จากงานวิจัยของเยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์

5.2 นำมาตรวัดความสุภาพของภาษาที่ประกอบด้วยคำคุณศัพท์จำนวน 25 คำ ไปให้
 นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 90 คน ประเมิน โดยให้นิสิตพิจารณา
 ตามความคิดของนิสิตว่าลักษณะของภาษาที่สุภาพมีลักษณะตรงกับข้อกระทงแต่ละข้อมากน้อย
 เพียงใด ซึ่งมีอยู่ 7 ระดับ คือ ตรงน้อยที่สุด น้อย ค่อนข้างน้อย ปานกลาง ค่อนข้างมาก มาก
 มากที่สุด โดยให้นิสิตตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงระดับเดียวในแต่ละข้อกระทง

5.3 เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดความสุภาพของภาษาที่สร้างขึ้นนี้กำหนดให้ผู้ตอบเลือก
 ตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน ผู้ตอบต้องเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยมี 7 ระดับ และมี
 เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 8

เกณฑ์การให้คะแนนของมาตรวัดคุณภาพของภาษา

คำตอบ	คะแนน	
	ข้อกระทงทางบวก	ข้อกระทงทางลบ
มากที่สุด	+7	-1
มาก	+6	-2
ค่อนข้างมาก	+5	-3
ปานกลาง	+4	-4
ค่อนข้างน้อย	+3	-5
น้อย	+2	-6
น้อยที่สุด	+1	-7

5.3 จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคัดเลือกข้อกระทงที่มีคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตร ด้วยโปรแกรม เอส พี เอส ฟอว์ วินโว้ โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าวิกฤติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Critical r of Pearson Correlation Coefficient) ที่จำนวนตัวอย่าง 90 คน เท่ากับ .174 ถ้าข้อกระทงใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตรน้อยกว่า .174 จะตัดข้อกระทงนั้นออกจากการวิเคราะห์ ถ้าข้อกระทงใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตรมากกว่าหรือเท่ากับ .174 ให้คงข้อกระทงนั้นไว้ จากนั้นนำข้อกระทงทั้งหมดที่คงไว้มาวิเคราะห์แบบเดียวกับข้างต้น จนกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตร มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันทุกข้อกระทง แสดงว่าข้อกระทงดังกล่าวได้ผ่านการวิเคราะห์แล้ว

5.3.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อวิเคราะห์ 25 ข้อ กับผู้ร่วมการทดลองจำนวน 90 คน ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 24 ข้อ โดยตัดคำคุณศัพท์ออกไป 1 ข้อ คือ ข้อที่ 5 (อ้อมค้อม) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .92 (ดูภาคผนวก ฉ)

5.3.2 นำข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้ง 24 ข้อ มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ จำนวน 24 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .93 (ดูภาคผนวก ฉ)

5.4 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบว่ามาตรวัดความสุภาพของภาษาที่สร้างขึ้นมานี้สามารถที่จะแยกความแตกต่างระหว่างภาษาที่มีความสุภาพกับภาษาที่ไม่สุภาพได้หรือไม่ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกถ้อยคำที่ใช้ในการขอร้องจำนวน 5 สถานการณ์ทั้งภาษาที่มีความสุภาพและภาษาที่ไม่สุภาพ จากงานวิจัยของเยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์ (ดูภาคผนวก ก) ไปให้นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนทั้งหมด 200 คนเป็นผู้ประเมิน โดยนิสิตแต่ละคนจะได้ประเมินเพียง 1 สถานการณ์เท่านั้น สถานการณ์ที่กำหนดให้ มีดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 ขอให้ผู้อื่นช่วยพิมพ์งาน คำพูดที่ใช้แบ่งเป็น
สุภาพ : ตีพิมพ์ช่วยพิมพ์งานนี้ให้พี่หน่อยนะจ๊ะ พี่จะต้องใช้ด่วน ตีพิมพ์ทันทีจะ

ไม่สุภาพ : พิมพ์งานนี้ให้หน่อย 10 หน้า เอาเร็ว ๆ ด้วยละ

สถานการณ์ที่ 2 ขอให้ผู้อื่นช่วยรับโทรศัพท์ คำพูดที่ใช้แบ่งเป็น

สุภาพ : กรุณารับโทรศัพท์ให้หน่อยค่ะ

ไม่สุภาพ : รับโทรศัพท์สิ

สถานการณ์ที่ 3 ขอให้ผู้อื่นช่วยหยิบสมุดให้ คำพูดที่ใช้แบ่งเป็น

สุภาพ : กรุณาหยิบสมุดให้หน่อยค่ะ

ไม่สุภาพ : สมุดให้หน่อย

สถานการณ์ที่ 4 ครูผู้หญิงขอให้ภารโรงช่วยกวาดห้องเรียน คำพูดที่ใช้แบ่งเป็น

สุภาพ : ลุงบัว กวาดห้องเดี๋ยวนี้เลยได้มั๊ย

ไม่สุภาพ : บัว ไปกวาดห้องเดี๋ยวนี้

สถานการณ์ที่ 5 ครูผู้หญิงขอให้ภารโรงช่วยโรยเณียวเอกสาร คำพูดที่ใช้แบ่งเป็น

สุภาพ : ลุงบัว ถ้าทำงานอื่นเสร็จแล้วช่วยโรยเณียวให้ด้วยนะ ขอบใจจ้ะ

ไม่สุภาพ : บัว เถียวโรยเณียวให้ด้วยนะ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของแต่ละสถานการณ์ ดังปรากฏในตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าจะแนบความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างภาษาที่สุภาพกับภาษาที่ไม่สุภาพในทุกสถานการณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังนั้นมาตรวัดความสุภาพของภาษานี้จึงสามารถแยกความแตกต่างระหว่างภาษาที่สุภาพกับภาษาที่ไม่สุภาพได้จริง

ตารางที่ 9

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอว์ร่องระหว่างภาษาที่สุภาพกับภาษาที่ไม่สุภาพ ในสถานการณ์ที่ 1-5

สถานการณ์	ภาษาที่ใช้						t
	สุภาพ			ไม่สุภาพ			
	n	M	SD	n	M	SD	
1	20	4.93	0.71	20	2.75	0.76	9.41***
2	20	5.83	0.70	20	2.78	0.57	15.13***
3	20	5.51	0.86	20	3.11	0.69	9.78***
4	20	4.86	0.99	20	2.78	0.46	8.49***
5	20	5.70	0.51	20	3.71	0.57	11.64***

*** $p < .001$

5.5 นำมาตรวัดความสุภาพของภาษานี้ไปใช้ในการทดลองต่อไป โดยผู้วิจัยนำมาตรวัดนี้ไปใช้ในการประเมินความสุภาพของภาษาที่ผู้ร่วมการทดลองทุกคนในชั้นทดลองในแต่ละเงื่อนไขได้ตอบ ซึ่งผู้ตัดสินที่จะประเมินความสุภาพของภาษาเป็นนักศึกษาจำนวน 5 คน โดยทำการตัดสินความสุภาพของภาษาตามข้อกำหนดที่กำหนดให้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกให้นักศึกษามาเป็นผู้ประเมินความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอว์ร่องของผู้ร่วมการทดลองแทนที่จะให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินนั้น เนื่องจากผู้ร่วมการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ลักษณะของภาษาที่นักศึกษาซึ่งเป็นวัยรุ่นมีความเห็นว่าเป็นภาษาที่มีความสุภาพย่อมแตกต่างจากภาษาที่ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ใหญ่กว่ามีความเห็นว่าเป็นภาษาที่มีความสุภาพ และในข้อกำหนดเบื้องต้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ความสุภาพของภาษาที่ใช้เป็นไปตามการยอมรับของสังคมไม่ใช่ความถูกต้องตามหลักภาษา ดังนั้น การให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยกันมาเป็นผู้ประเมินน่าจะเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมมากกว่า

5.6 นำคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินแต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสุภาพในแต่ละข้อของผู้ร่วมการทดลองทุกคนในแต่ละเงื่อนไข

การเก็บข้อมูลการทดลอง

1. เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือ ดังนี้
 - 1.1 เก็บข้อมูลในการตรวจสอบการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง
 - 1.2 เก็บข้อมูลในการประเมินคุณภาพสถานการณ์การชอร้อง
 - 1.3 เก็บข้อมูลในการสร้างมาตรวัดความสุภาพของภาษา

2. นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 434 คน จากนั้นคัดเลือกนักศึกษาที่ได้คะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนสูงร้อยละ 27 ของผู้ตอบมาตรงทั้งหมด เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง โดยเลือกสุ่มมาเป็นผู้ร่วมการทดลองในขั้นต่อไป จำนวน 60 คน และให้นักศึกษาที่มีคะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนต่ำร้อยละ 27 ของผู้ตอบทั้งหมด เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ โดยเลือกสุ่มมาเป็นผู้ร่วมการทดลองในขั้นต่อไป จำนวน 60 คน รวมทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวน 120 คน เพื่อความสะดวกในการติดต่อขอให้นักศึกษามาเข้าเงื่อนไขการทดลองขั้นต่อไป ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาระบุเลขประจำตัว คณะ สาขาวิชา ไว้ในมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

3. นำผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการวัดการกำกับการแสดงออกของตนแล้วมาสุ่มเข้าสู่เงื่อนไขการทดลองเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งใน 4 เงื่อนไข เงื่อนไขละ 30 คน ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบแล้วได้รับสถานการณ์ในการชอร้องทั้งสถานการณ์ง่ายและสถานการณ์ยาก

เงื่อนไขที่ 2 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวกแล้วได้รับสถานการณ์ในการชอร้องทั้งสถานการณ์ง่ายและสถานการณ์ยาก

เงื่อนไขที่ 3 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบแล้วได้รับสถานการณ์ในการชอร้องทั้งสถานการณ์ง่ายและสถานการณ์ยาก

เงื่อนไขที่ 4 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวกแล้วได้รับสถานการณ์ในการขอร้องทั้งสถานการณ์ง่ายและสถานการณ์ยาก

4. ในวันทำการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลองแต่ละเงื่อนไขแยกจากกัน โดยในแต่ละเงื่อนไขการทดลองนั้นผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ร่วมการทดลองเข้าใจว่า กิจกรรมที่จะให้ทำในครั้งนี้นำประกอบด้วยงาน 2 ชิ้นซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของงานชิ้นแรกนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะตามเงื่อนไขที่แต่ละกลุ่มได้รับ โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในเงื่อนไขได้รับอารมณ์ชั่วขณะทางลบกระลึกถึงเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาแล้วเขียนเรียงความบรรยายเหตุการณ์นั้นๆ ที่ทำให้เขารู้สึกมีความสุขมากที่สุด และสำหรับผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในเงื่อนไขได้รับอารมณ์ชั่วขณะทางลบให้ระลึกถึงเหตุการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาแล้วเขียนเรียงความบรรยายเหตุการณ์นั้นๆ ที่ทำให้เขารู้สึกเศร้ามากที่สุด

หลังจากเขียนเรียงความเสร็จแล้ว ผู้วิจัยแจกมาตรฐานตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะให้ผู้ร่วมการทดลองทำ โดยบอกกับผู้ร่วมการทดลองว่าเป็นแบบสอบถามเรื่องความทรงจำทางสังคม ซึ่งในแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยใช้คำถาม “ท่านรู้สึกอย่างไรในขณะนี้” ในการตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะตามเงื่อนไขที่ได้รับหรือไม่

5. เมื่อผู้ร่วมการทดลองทำงานชิ้นแรกเสร็จแล้วผู้วิจัยได้ให้ผู้ร่วมการทดลองทำงานชิ้นต่อมาซึ่งจุดประสงค์ที่แท้จริงของงานชิ้นนี้จัดทำขึ้นมาเพื่อประเมินอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะ ความยากง่ายของสถานการณ์ และการกำกับการแสดงออกของตน ที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ผู้ร่วมการทดลอง โดยให้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนเขียนคำพูดที่จะใช้ในสถานการณ์ทั้ง 4 สถานการณ์ที่กำหนดให้ แบ่งเป็นสถานการณ์ง่าย 2 สถานการณ์ และสถานการณ์ยาก 2 สถานการณ์

6. นำคำตอบที่ผู้ร่วมการทดลองทั้งหมดตอบแบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปให้ผู้ตัดสินที่ผ่านการฝึกแล้วทั้ง 5 คน เป็นผู้ประเมินความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลอง ซึ่งผู้ตัดสินทุกคนไม่ทราบเลยว่าผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนอยู่ในเงื่อนไขใดเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ตัดสินเกิดอคติในการพิจารณาความสุภาพของภาษาในแต่ละเงื่อนไข โดยก่อนการประเมินผู้วิจัยได้มีการอธิบายเกณฑ์ในการพิจารณาความสุภาพของภาษา (ดูภาคผนวก ฏ) ให้ผู้ตัดสินทุกคนได้รับทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและให้ผู้ตัดสินทุกคนยึดถือเกณฑ์นี้เป็นหลักในการตัดสินความสุภาพ

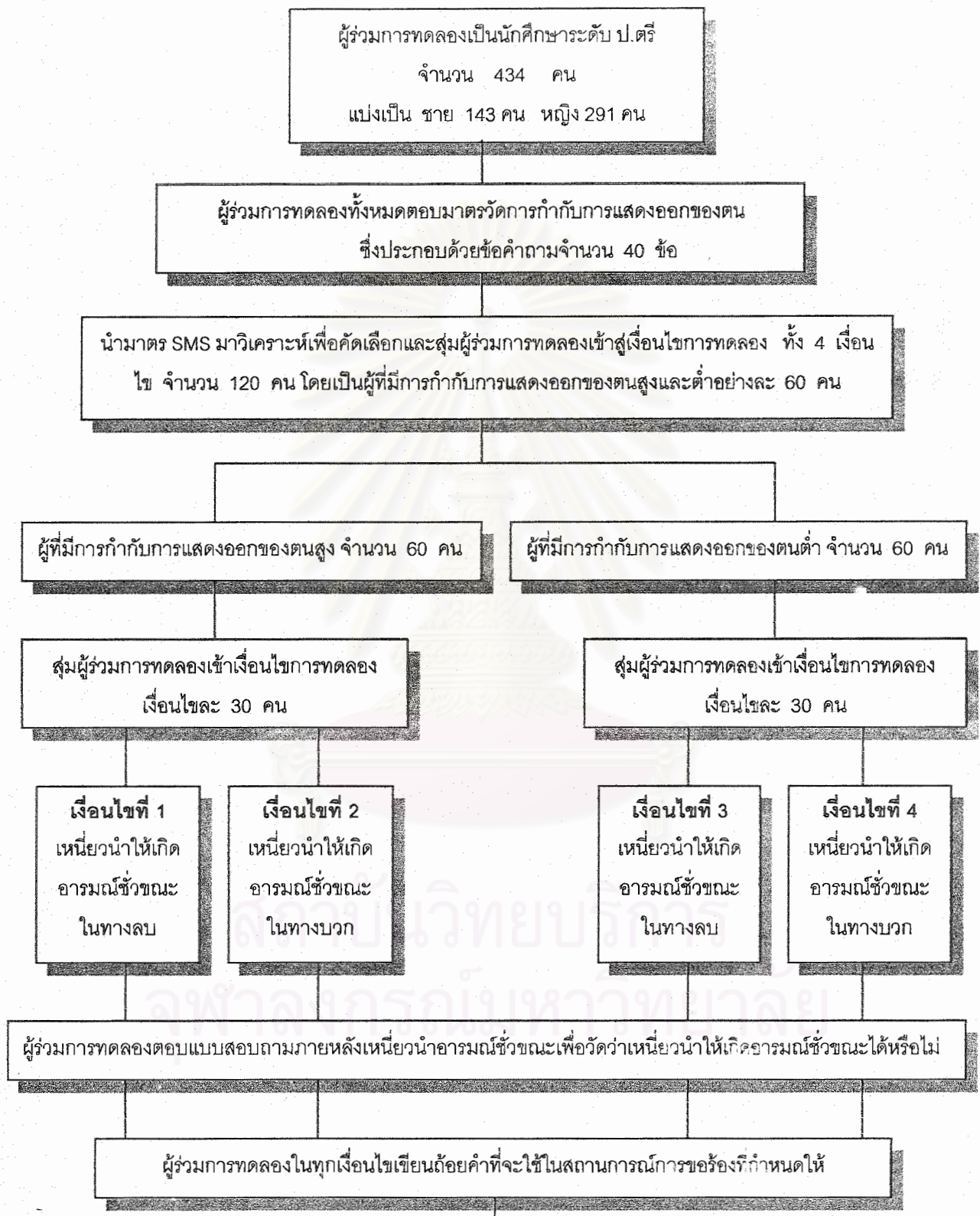
ของภาษาของผู้ร่วมการทดลองทั้งหมดเพื่อให้ผลของการตัดสินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผู้วิจัยได้ให้ผู้ตัดสินทั้ง 5 คนทดสอบการประเมินความสุภาพของภาษาตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดให้จนได้ผลเป็นที่พอใจ

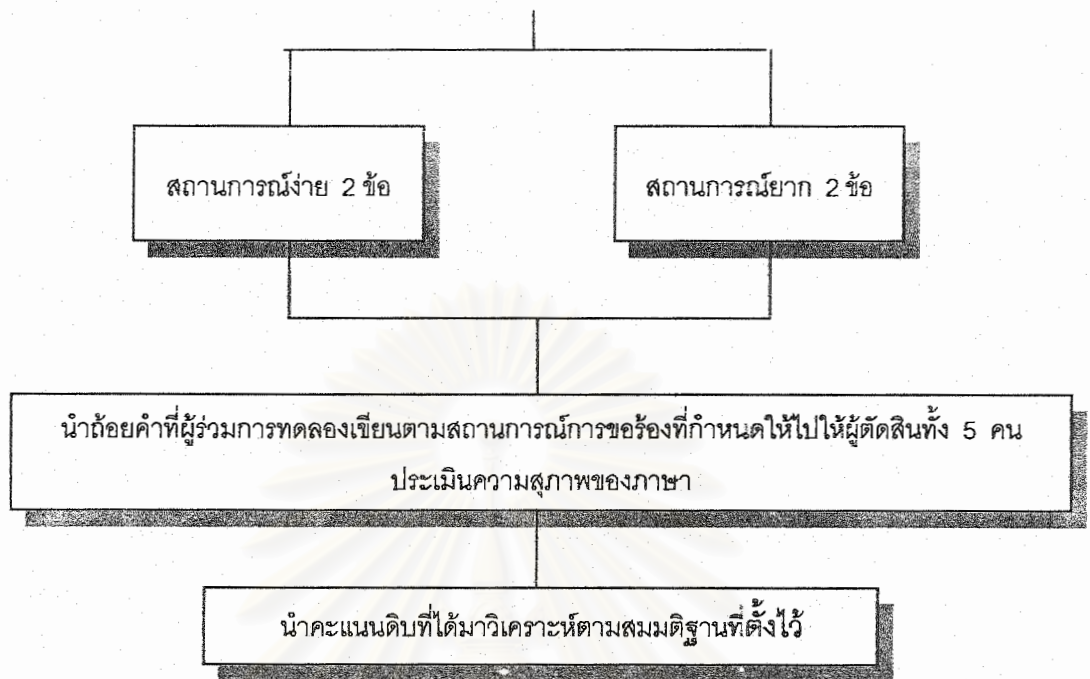
หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้ตัดสินแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสุภาพของภาษาในแต่ละข้อของผู้ร่วมการทดลองทุกคนในทุกเงื่อนไข

ขั้นตอนที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ตามภาพที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 สรุปขั้นตอนการทดลอง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทดสอบสมมติฐานทั้ง 5 ข้อ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวแปร (Three-way ANOVA with repeated measure on one factor)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงขออธิบายสัญลักษณ์แทนความหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

LSM	หมายถึง	ผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
HSM	หมายถึง	ผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง
PM	หมายถึง	ผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางบวก
NM	หมายถึง	ผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางลบ
ES	หมายถึง	ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับสถานการณ์การชอร้องที่ง่าย
DS	หมายถึง	ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับสถานการณ์การชอร้องที่ยาก
n	หมายถึง	จำนวนผู้ร่วมการทดลองในกลุ่มย่อย
N	หมายถึง	จำนวนผู้ร่วมการทดลองทั้งหมด
M	หมายถึง	ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การทดสอบเบื้องต้น

- 1.1 การทดสอบลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนของผู้ร่วมการทดลอง
- 1.2 การทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพิ่มเติม

ตอนที่ 1 การทดสอบเบื้องต้น

1.1 การทดสอบลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนของผู้ร่วมการทดลอง เงื่อนไขการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 4 เงื่อนไข มีจำนวนผู้ร่วมการทดลองเงื่อนไขละ 30 คน โดยในแต่ละเงื่อนไขประกอบไปด้วยผู้ร่วมการทดลองที่มีลักษณะดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (HSM) ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางลบ (NM) ให้สถานการณ์ในการชอรั้งทั้งสถานการณ์ง่าย (ES) และสถานการณ์ยาก (DS)

เงื่อนไขที่ 2 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (HSM) ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางบวก (PM) ให้สถานการณ์ในการชอรั้งทั้งสถานการณ์ง่าย (ES) และสถานการณ์ยาก (DS)

เงื่อนไขที่ 3 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (LSM) ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางลบ (NM) ให้สถานการณ์ในการชอรั้งทั้งสถานการณ์ง่าย (ES) และสถานการณ์ยาก (DS)

เงื่อนไขที่ 4 ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (LSM) ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะในทางบวก (PM) ให้สถานการณ์ในการชอรั้งทั้งสถานการณ์ง่าย (ES) และสถานการณ์ยาก (DS)

โดยผู้วิจัยได้นำคะแนนการกำกับการแสดงออกของตนของผู้ร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไขการทดลองมาวิเคราะห์หาคะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10

คะแนนการกำกับการแสดงออกของตนของผู้ร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง จำแนกตามคะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขที่	n	MIN	MAX	M	SD
1. HSM NM ES/DS	30	15	38	23.20	7.15
2. HSM PM ES/DS	30	15	45	24.27	7.74
3. LSM NM ES/DS	30	-38	-4	-12.63	8.65
4. LSM PM ES/DS	30	-30	-4	-13.97	8.05
รวม	120	-9.5	18.75	5.22	7.90

1.2 การทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง

เมื่อผู้วิจัยสุ่มผู้ร่วมการทดลองเข้าสู่เงื่อนไขการทดลองทั้ง 4 เงื่อนไขแล้ว ในขั้นตอนต่อไปผู้ร่วมการทดลองทั้ง 120 คน จะได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะตามเงื่อนไขที่ได้รับ โดยแบ่งเป็นผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก จำนวน 60 คน และผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ จำนวน 60 คน จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองทำมาตรตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง เพื่อตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะตามเงื่อนไขที่ได้รับหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวกมีคะแนนตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ดังปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนการตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก และผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

ผู้ร่วมการทดลอง	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>
ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก	60	7.69	1.31	8.78***
ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ	60	4.37	2.62	

*** $p < .001$

หมายเหตุ ค่าที่ (*t*) ที่รายงานเป็นค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดให้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนในทุกเงื่อนไขได้เขียนคำพูดที่จะใช้ในสถานการณ์การชอรั้งผู้อื่นทั้งในสถานการณ์ยากและสถานการณ์ง่าย ดังนั้นในการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอรั้งเป็นแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวแปรในสามตัวแปร ($A \times B \times (C \times S)$) โดยตัวแปรที่มีการวัดซ้ำได้แก่ สถานการณ์การชอรั้ง

ก่อนการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้หาค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอรั้งผู้อื่น โดยจำแนกตามสถานการณ์ที่ใช้ในการชอรั้ง ลักษณะการกำกับการแสดงออกของตน และ อารมณ์ชั่วขณะ ดังปรากฏในตารางที่ 12

ตารางที่ 12

แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการ
 ขอร้อง จำแนกตามสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้อง ลักษณะการกำกับการแสดงออกของตน และ
 อารมณ์ชั่วขณะ

สถานการณ์	การกำกับการแสดงออก ของตน	อารมณ์ชั่วขณะ	M	SD	n
ES	LSM	NM	4.50	0.65	30
		PM	4.26	0.63	30
		รวม	4.38	0.65	60
	HSM	NM	4.90	0.62	30
		PM	4.81	0.56	30
		รวม	4.86	0.59	60
	รวม	NM	4.70	0.66	60
		PM	4.54	0.66	60
		รวม	4.62	0.66	120
DS	LSM	NM	4.62	0.64	30
		PM	4.84	0.65	30
		รวม	4.73	0.65	60
	HSM	NM	5.30	0.63	30
		PM	5.33	0.56	30
		รวม	5.31	0.59	60
	รวม	NM	4.95	0.72	60
		PM	5.08	0.65	60
		รวม	5.02	0.69	120

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานในแต่ละข้อมีดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะในทางบวก

สมมติฐานข้อที่ 2 ในสถานการณ์ยากบุคคลใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าในสถานการณ์ง่าย

สมมติฐานข้อที่ 3 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 13 พบว่าผลหลัก (main effect) ของอารมณ์ชั่วขณะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลที่ได้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ในขณะที่ผลหลักของการกำกับการแสดงออกของตนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยค่า $F(1, 116) = 28.84, p < .001$ และผลหลักของสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยค่า $F(1, 116) = 51.73, p < .001$

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำกับการแสดงออกของตน และสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้องพบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า $F(1, 116) = 7.22, p < .01$ นอกจากนี้ยังพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำกับการแสดงออกของตน อารมณ์ชั่วขณะ และสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้องไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามตัวแปรวัดซ้ำในตัวแปรเดียวของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
การกำกับการแสดงออกของตน (A)	16.82	1	16.82	29.00***
อารมณ์ชั่วขณะ (B)	0.02	1	0.02	0.03
A x B	0.00	1	0.00	0.00
ความคลาดเคลื่อน	67.66	116	0.58	
สถานการณ์การขอร้อง (C)	9.55	1	9.55	53.06***
A x C	0.16	1	0.16	0.89
B x C	1.30	1	1.30	7.22**
A x B x C	0.43	1	0.43	2.39
ความคลาดเคลื่อน	21.42	116	0.18	

** $p < .01$, *** $p < .001$

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ร่วมการทดลองในสถานการณ์ง่ายและสถานการณ์ยาก พบว่าผู้ร่วมการทดลองในสถานการณ์ยากมีคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องผู้อื่นมากกว่าผู้ร่วมการทดลองในสถานการณ์ง่ายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ซึ่งคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ยากมีค่ามัชฌิมเลขคณิต 5.02 ($SD=0.69$) ส่วนคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ง่ายมีค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.62 ($SD=0.66$) ซึ่งผลที่ได้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14

ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ยากและง่าย

เงื่อนไข	n	M	SD
ES	120	4.62	0.66
DS	120	5.02	0.69

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอเรื่องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีค่ามัชฌิมเลขคณิต 5.08 ($SD=0.63$) ส่วนคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.55 ($SD=0.67$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15

ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอเรื่องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ

เงื่อนไข	n	M	SD
HSM	120	5.08	0.63
LSM	120	4.55	0.67

ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.1 ข้อที่ 3.2 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 ผลการวิเคราะห์ที่ได้
 ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเฉพาะผลย่อยของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง
 ระหว่างตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและอารมณ์ชั่วขณะ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
AB1	8.15	1	8.15	14.06**
AB2	8.66	1	8.66	14.92**
A1B	0.00	1	0.00	0.01
A2B	0.02	1	0.02	0.03
ความคลาดเคลื่อน	21.42	116	0.58	

** $p < .01$

สมมติฐานที่ 3.1 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะ
 ทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดง
 ออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

จากตารางที่ 16 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่าง
 ผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและผู้ร่วมการ
 ทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ พบว่ามีความแตกต่าง
 ทางนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง
 ($M=5.10$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการ
 แสดงออกของตนต่ำ ($M=4.56$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3.1 ดังแสดงในภาพที่ 2

สมมติฐานที่ 3.2 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

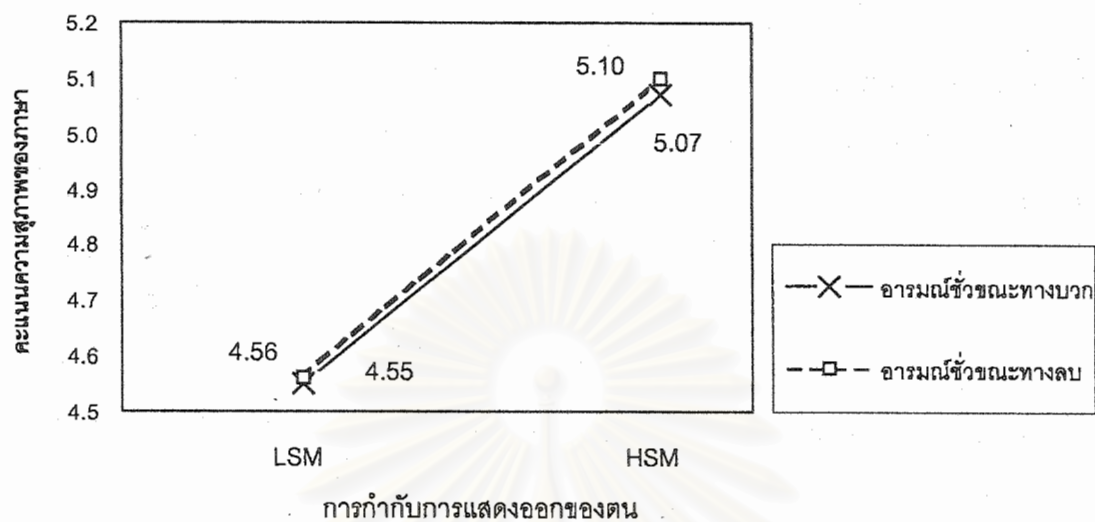
จากตารางที่ 16 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก พบว่ามีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ($M=5.07$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ($M=4.55$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3.2 ดังแสดงในภาพที่ 2

สมมติฐานที่ 4 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

จากตารางที่ 16 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องไม่แตกต่างจากผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 ดังแสดงในภาพที่ 2

สมมติฐานที่ 5 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

จากตารางที่ 16 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเมื่อมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องไม่แตกต่างจากผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 คะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องโดยจำแนกตามการกำกับแสดงออกของตนและอากรมน์วิชาณะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพิ่มเติม

นอกเหนือไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้แล้ว ผู้วิจัยยังได้พบว่าตัวแปรอารมณ์ชั่วขณะ (B) และ สถานการณ์ในการขอร้อง (C) มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า $F(1, 116) = 7.22, p < .01$ ดังนั้นผู้วิจัยจะพิจารณาเฉพาะผลย่อย (Simple effects) ของ B และ C ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเฉพาะผลย่อยของคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง ระหว่างตัวแปรอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
BC1	0.82	1	0.82	4.55*
BC2	0.50	1	0.50	2.77
B1C	8.94	1	8.94	49.69**
B2C	1.90	1	1.90	10.57**
ความคลาดเคลื่อน	21.42	116	0.18	

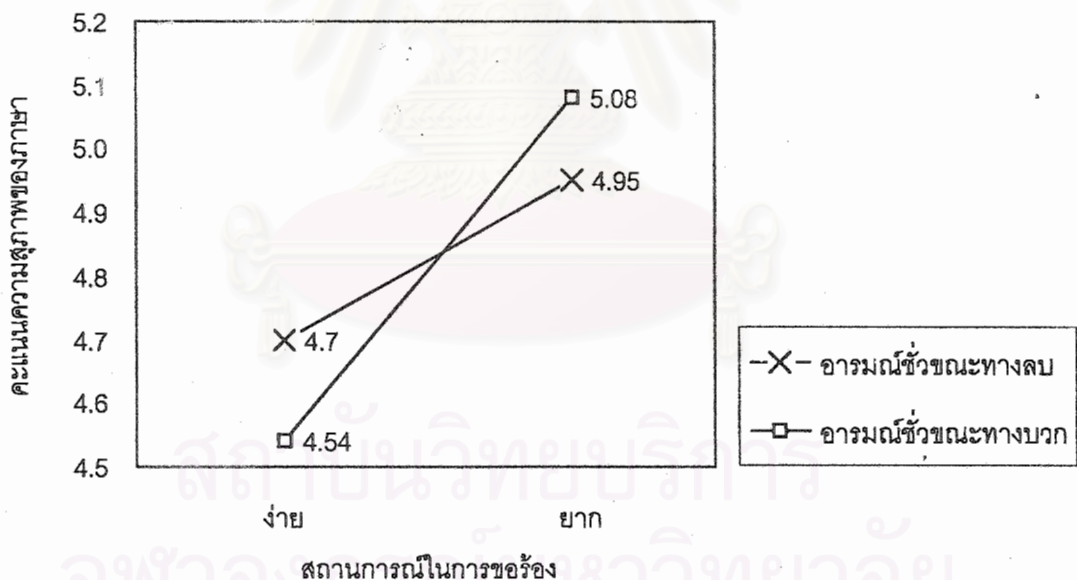
* $p < .05$, ** $p < .01$

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มี อารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่าย พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในสถานการณ์ง่าย ผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ($M=4.70$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ($M=4.54$) ดังปรากฏในภาพที่ 3

และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ยาก พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยาก พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกที่อยู่ในสถานการณ์ยาก ($M=5.08$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ง่าย ($M=4.54$) ดังปรากฏในภาพที่ 3

และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยาก พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ที่อยู่ในสถานการณ์ยาก ($M=4.95$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ง่าย ($M=4.70$) โดยผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์ในการขอร้อง ดังปรากฏในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 คะแนนความสุภาพของภาษาของภาษาที่ใช้ในการขอร้องโดยจำแนกตามอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์ในการขอร้อง

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยของแต่ละสมมติฐาน ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18

ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการวิจัย
1. $NM > PM$	ไม่สนับสนุน: $NM \approx PM$
2. $DS > ES$	สนับสนุน: $DS > ES$
3. $HSM > LSM$	สนับสนุน: $HSM > LSM$
3.1 $HSM+NM > LSM+NM$	สนับสนุน: $HSM+NM > LSM+NM$
3.2 $HSM+PM > LSM+PM$	สนับสนุน: $HSM+PM > LSM+PM$
4. $HSM+NM \approx HSM+PM$	สนับสนุน: $HSM+NM \approx HSM+PM$
5. $LSM+NM \approx LSM+PM$	ไม่สนับสนุน: $LSM+NM \approx LSM+PM$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงการทดลองเรื่อง "อิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์ที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ" นั้นสามารถอภิปราย ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวคือ ผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบไม่ได้มีระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก แต่กลับพบว่าผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบและผู้ร่วมการทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ต่างก็มีระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Forgas (1999a) ที่พบว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก สิ่งที่เกิดขึ้นนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ด้วยเหตุที่การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural) ดังนั้นปัจจัยในเรื่องของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมของสังคมไทยกับวัฒนธรรมของสังคมตะวันตกจึงน่าจะเป็นตัวแปรปะปนที่ทำให้ผลการวิจัยที่ออกมาไม่สอดคล้องกัน ดังจะเห็นได้ว่าภาษากับสังคมมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดดังนั้นความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการสนทนาก็จึงมีลักษณะเป็นไปในทางเดียวกับลักษณะของสังคม โดยลักษณะของคนในสังคมไทยเวลาจะพูดจะทำอะไรก็ระมัดระวังไม่ให้กระทบกระเทือนใจผู้ที่อยู่รอบข้างจึงไม่นิยมที่จะแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ ด้วยเหตุนี้ไม่ว่าบุคคลจะมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบหรือทางบวกก็ตามความสุภาพของภาษาที่ใช้จึงไม่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่คนในสังคมตะวันตกมักจะเปิดเผยความรู้สึกที่เกิดขึ้นทั้งทางลบและทางบวกโดยตรงไปตรงมา ความสุภาพของภาษาที่ใช้จึงได้รับอิทธิพลมาจากอารมณ์ชั่วขณะที่เกิดขึ้นด้วย อีกทั้งในสังคมไทยมีคำสรรพนามที่ใช้เรียกแทนตัวผู้พูด แทนตัวผู้ฟัง คำที่ใช้เรียกคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งต่างๆ ซึ่งมีระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าผู้ฟังเป็นใคร คือมีการคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง วัย เพศ

หรือ ฐานะทางสังคมของผู้ฟังด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะในสังคมไทยถึงแม้จะไม่มี การแบ่งชั้นวรรณะ เหมือนสังคมในประเทศอินเดียแต่สังคมไทยก็ยึดถือเรื่องความอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักกาลเทศะ การที่ผู้น้อยต้องให้ความเคารพนบอบผู้ใหญ่ (เยาวลักษณ์ กระแสร์สินธุ์, 2529) รูปแบบของภาษา ที่ใช้กับบุคคลต่างๆ จึงค่อนข้างมีความชัดเจน เช่น เมื่อนักเรียนพูดกับอาจารย์ภาษาที่ใช้จะมีรูปแบบที่ค่อนข้างเป็นทางการและเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความสุภาพไม่ว่าจะมีอารมณ์ชั่วขณะแบบใดก็ตาม ซึ่งในสังคมตะวันตกไม่เคร่งครัดกับสิ่งเหล่านี้เท่าในสังคมไทย ด้วยเหตุนี้ความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องในสังคมไทยจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าวข้างต้นด้วยนอกจากปัจจัยในเรื่องของอารมณ์ชั่วขณะ

รวมทั้งการที่บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกมีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ น่าจะเป็นผลมาจากอารมณ์ชั่วขณะทางบวกที่เกิดขึ้น นอกจากจะส่งผลให้บุคคลรู้สึกว่าคุณภาพ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมีความฮึกเหิมแล้ว อารมณ์ชั่วขณะทางบวกยังก่อให้เกิดความนึกคิดในทางบวก ผู้เข้าร่วมการทดลองกลุ่มที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวกทราบว่าตนเองกำลังอยู่ในการทดลองและจึงพยายามช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดในเรื่องของอารมณ์ชั่วขณะกับพฤติกรรมช่วยเหลือของ Rosenhan, Salovey & Hargis (1981) ที่ว่าเมื่อมีความรู้สึกที่ดีก็จะทำสิ่งที่ดี "feel good, do good" ทำให้บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีความสุภาพไม่แตกต่างกับบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

นอกจากนี้ การที่ผลการวิจัยที่ได้ไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Forgas (1999a) ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจเป็นผลเนื่องมาจากรูปแบบการวิจัยของผู้วิจัยกับรูปแบบการวิจัยของ Forgas มีความแตกต่างกันโดยที่ในการทดลองของ Forgas นั้น มีตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยเพียง 2 ตัวแปร คือ สถานการณ์ในการขอร้องและอารมณ์ชั่วขณะ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนเข้ามาด้วย ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผลการวิจัยที่ออกมา มีความแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ควบคุมจำนวนคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและการกำกับการแสดงออกของตนต่ำให้มีจำนวนเท่ากันในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง ทั้งเงื่อนไขที่มีการเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเงื่อนไขที่มีการเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ในขณะที่การวิจัยของ Forgas ไม่ได้มีการพิจารณาถึงตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนซึ่งเป็นตัวแปรที่มีผลทำให้ความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังจะได้อธิบายต่อไปในสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 2 ในสถานการณ์ยากบุคคลใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการชอรั้งมากกว่าในสถานการณ์ง่าย

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ยาก ($M=5.02$) สูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ง่าย ($M=4.62$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่าความยากง่ายของสถานการณ์ในการชอรั้งนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำที่จะใช้ในการชอรั้งผู้อื่นของผู้ร่วมการทดลอง ซึ่งผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Forgas (1999a) ที่พบว่าสถานการณ์การชอรั้งมีอิทธิพลต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอรั้งอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายได้ว่า ในสถานการณ์ยากบุคคลจะใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการชอรั้งมากกว่าในสถานการณ์ง่าย ทั้งนี้เนื่องมาจากในสถานการณ์ยากมีความซับซ้อนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าในสถานการณ์ง่าย โดยผู้ที่ถูกชอรั้งก็มักจะเป็นบุคคลที่ผู้ชอรั้งไม่สนิทสนม เป็นคนแปลกหน้า หรือเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่า และสิ่งที่ผู้ชอรั้งต้องการก็มักจะเป็นสิ่งที่ทำได้ยากหรือเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ถูกชอรั้งรู้สึกสูญเสีย (เช่น เวลา ทรัพย์สิน เป็นต้น) มากกว่าในสถานการณ์ง่าย บุคคลจึงต้องใช้กระบวนการทางปัญญาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อที่จะตีความหมายของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและสรรหาถ้อยคำที่เหมาะสมมาใช้ในการชอรั้งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สมมติฐานข้อที่ 3 บุคคลที่มีการกำกักับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการชอรั้งมากกว่าบุคคลที่มีการกำกักับการแสดงออกของตนต่ำ

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 โดยพบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกักับการแสดงออกของตนสูง ($M=5.08$) สูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสุภาพของภาษาของผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกักับการแสดงออกของตนต่ำ ($M=4.55$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการกำกักับการแสดงออกของตนนั้นมีอิทธิพลต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการชอรั้ง

ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายตามทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Snyder (1974) ได้ว่าคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงนั้นมักจะพยายามสังเกตการแสดงตัวของตนเอง สังเกตปฏิกิริยาของผู้อื่น และปรับการแสดงตัวของตนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ ดังนั้นเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปหรือผู้คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปก็สามารถที่จะสังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจาเพื่อแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจึงมีความระมัดระวังในการเลือกใช้ถ้อยคำ และ รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันและกับบุคคลที่แตกต่างกัน

ส่วนบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมักไม่ค่อยสนใจภาพลักษณ์ที่ตนแสดงออกต่อผู้อื่นในสถานการณ์ทางสังคม แต่มักจะแสดงตัวไปตามความคิด ความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมที่สะท้อนออกมาจากส่วนลึกของตน บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจึงให้ความสนใจต่อข้อมูลทางสังคมน้อย พฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงเป็นผลมาจากความรู้สึกภายในและเจตคติที่มั่นคง เมื่ออยู่ในสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกันจึงมักจะตอบสนองต่อสถานการณ์แต่ละสถานการณ์ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.1 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3.1 โดยพบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะเดียวกันคืออารมณ์ชั่วขณะทางลบ แต่มีการกำกับการแสดงออกของตนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างของความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง ทั้งนี้ผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบมีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงสามารถกำกับการแสดงออกของตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ดังนั้นแม้ว่าจะมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบแต่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงก็สามารถเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความสุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์การขอร้องแต่ละสถานการณ์ได้มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

สมมติฐานที่ 3.2 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3.1 โดยพบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะเดียวกันคืออารมณ์ชั่วขณะทางบวก แต่มีการกำกับการแสดงออกของตนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างของความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง ทั้งนี้ผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกมีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงสามารถกำกับการแสดงออกของตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ดังนั้นแม้ว่าจะมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกแต่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงก็สามารถเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความสุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์การขอร้องแต่ละสถานการณ์ได้มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 4 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 โดยพบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและมีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ซึ่งจากทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Snyder (1974) ที่กล่าวว่าไว้ว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงนั้นมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลที่อยู่รอบข้างโดยอาศัยการสังเกตสิ่งที่อยู่รอบข้างมาเป็นเครื่องชี้แนะให้มีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นถึงแม้ว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะอยู่ในสถานการณ์ทางสังคมหรือมีอารมณ์ชั่วขณะแบบใดก็ตาม บุคคลเหล่านี้ก็ยังมีพฤติกรรมทางวาจาที่เหมาะสม คือ รู้จักเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและเหตุการณ์นั้นๆ ด้วย ทำให้บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่สุภาพในการขอร้องผู้อื่นไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะมีอารมณ์ชั่วขณะแบบใดก็ตาม

สมมติฐานข้อที่ 5 บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 เนื่องจากผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ($M=4.55$) ใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

จากการศึกษาแนวคิดรูปแบบการซึมซาบของอารมณ์ (Affect Infusion Model หรือ AIM) ได้อธิบายไว้ว่าอารมณ์ชั่วขณะที่แตกต่างกันส่งผลให้คุณภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องแตกต่างกันโดยบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบจะใช้ภาษาที่มีความสุภาพมากกว่าในการขอร้อง แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของอารมณ์ชั่วขณะดังที่ได้เสนอไปแล้วในสมมติฐานข้อที่ 1 และจากผลการวิเคราะห์คะแนนความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องของผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่มีอารมณ์ชั่วขณะที่แตกต่างกันก็ไม่พบความแตกต่างเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่าผลของลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนซึ่งเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาในครั้งนี้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง อาจจะเป็นไปได้ว่าลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของคนนั้นๆ ส่งผลให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมแสดงออกตามลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนมากกว่าอารมณ์ชั่วขณะที่เกิดขึ้น ดังนั้นบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำไม่ว่าจะมีอารมณ์ชั่วขณะแบบใดก็ตาม บุคคลเหล่านี้ก็ยังคงให้ความสนใจน้อยต่อการควบคุมการแสดงออกของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่มีความพยายามที่จะใช้ภาษาที่สุภาพเพื่อที่จะทำให้ตนดูดีในสายตาของผู้อื่นไม่ว่าจะมีอารมณ์ชั่วขณะทางลบหรือทางบวกก็ตาม ดังนั้นเมื่อบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำที่มีอารมณ์ที่แตกต่างกันจึงไม่ส่งผลให้คุณภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องแตกต่างกัน

ข้อค้นพบเพิ่มเติม

ข้อค้นพบเพิ่มเติมเหล่านี้เป็นข้อวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าอารมณ์ชั่วขณะและสถานการณ์มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อผลของความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่าย พบว่าความสุภาพที่ใช้ในการขออภัยระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่ายมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในสถานการณ์ง่าย ผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ($M=4.70$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขออภัยมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ($M=4.54$) ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ Forgas (1999a) ได้ค้นพบว่าในสถานการณ์ง่าย บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบจะมีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขออภัยมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก เนื่องมาจากในสถานการณ์ง่ายนั้นสิ่งที่ผู้ขออภัยต้องการมักเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายหรือเป็นสิ่งที่ผู้ถูกขออภัยรู้สึกสูญเสีย (เช่น เวลา ทรัพย์สิน เป็นต้น) น้อย ทำให้ผู้ขออภัยไม่รู้สึกถึงเลหรือเกิดความอึดอัดใจในการขออภัย ดังนั้นผู้ขออภัยจึงไม่พยายามใช้กระบวนการทางปัญญาเพิ่มมากขึ้นเพื่อที่จะตีความหมายของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและสรรหาคำที่เหมาะสมมาใช้ในการขออภัย ด้วยเหตุนี้ภาษาที่ใช้จึงขึ้นอยู่กับอารมณ์ชั่วขณะของบุคคลในขณะนั้น โดยบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบจะใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขออภัยมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ยาก พบว่าความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขออภัยระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ยากไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสถานการณ์ยากมีความซับซ้อนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าในสถานการณ์ง่าย รวมทั้งผู้ที่ถูกขออภัยก็มักจะเป็นบุคคลที่ผู้ขออภัยไม่สนิทสนม เป็นคนแปลกหน้า มีอายุมากกว่า มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า หรือเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่า และสิ่งที่ผู้ขออภัยต้องการก็มักจะเป็นสิ่งที่ทำได้ยากหรือเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ถูกขออภัยรู้สึกสูญเสีย (เช่น เวลา ทรัพย์สิน เป็นต้น) มากกว่าในสถานการณ์ง่าย ดังนั้นบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในอารมณ์ชั่วขณะทางบวกหรือทางลบก็ตามจึงต้องใช้กระบวนการทางปัญญาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อที่จะตีความหมายของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและสรรหาคำที่เหมาะสมมาใช้ในการขออภัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยาก พบว่าความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขออภัยระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มี

อารมณ์ชั่วขณะทางบวกในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก ที่อยู่ในสถานการณ์ยาก ($M=5.08$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ง่าย ($M=4.54$) โดยผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยากสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ผลหลักของสมมติฐานข้อที่ 2 ที่พบว่าในสถานการณ์ยากบุคคลจะใช้ภาษาที่สุภาพในการขอร้องมากกว่าในสถานการณ์ง่าย

และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยาก พบว่าความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ ที่อยู่ในสถานการณ์ยาก ($M=4.95$) มีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในสถานการณ์ง่าย ($M=4.70$) โดยผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมการทดลองที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบในสถานการณ์ง่ายและในสถานการณ์ยากสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ผลหลักของสมมติฐานข้อที่ 2 ที่พบว่าในสถานการณ์ยากบุคคลจะใช้ภาษาที่สุภาพในการขอร้องมากกว่าในสถานการณ์ง่าย

โดยสรุปแล้ว จากผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานโดยอ้างอิงจากหลักฐานงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการกำกับการแสดงออกของตนซึ่งเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพิ่มเติมในงานวิจัยนี้มีอิทธิพลต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง โดยพบว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีความสุภาพในการขอร้องมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำทั้งในขณะที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและทางลบ แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงสามารถควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ได้ดีกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ จะเห็นได้ว่าการกำกับการแสดงออกของตนมีอิทธิพลต่อบุคคลเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในสถานการณ์การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และยังพบว่าแนวคิดเรื่องการกำกับการแสดงออกของตนที่เกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมแสดงตัวของบุคคลมักจะได้ผลที่เป็นไปตามทิศทางนี้ กล่าวคือ บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมักสามารถกำกับการแสดงออกของตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำดังที่มีการค้นพบในงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 เช่นงานวิจัยของ

Friedman และ Miller-Herringer (1991) ที่พบว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะสามารถช่อนความรู้สึกดีใจได้อย่างเหมาะสมเมื่อได้รับชัยชนะในการแข่งขัน ในขณะที่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำนั้นไม่สามารถปิดบังอารมณ์ความรู้สึกของตนได้ เป็นต้น และจากผลการวิจัยครั้งนี้เห็นได้ชัดเจนในเรื่องของสภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง ผู้วิจัยคิดว่าลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคนเป็นส่วนที่เสมอต้นเสมอปลายหรือคงเส้นคงวามาก และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการเข้าใจหรือรู้ถึงความแตกต่างของลักษณะการกำกับการแสดงออกของบุคคลต่างๆ จะช่วยในการทำนายพฤติกรรมและปฏิกิริยาของบุคคลนั้นๆ ได้เป็นอย่างมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตน อารมณ์ชั่วขณะ และความยากง่ายของสถานการณ์ที่มีต่อความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก
2. ในสถานการณ์ยากบุคคลใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าในสถานการณ์ง่าย
3. บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
 - 3.1 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ
 - 3.2 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก
4. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

5. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ร่วมการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นสร้างเครื่องมือ

1.1 ผู้ร่วมการทดลองที่ใช้ศึกษานำร่องการเหนี่ยวนำอารมณ์ชั่วขณะทางบวก เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 24 คน

1.2 ผู้ร่วมการทดลองที่ใช้ศึกษานำร่องการเหนี่ยวนำอารมณ์ชั่วขณะทางลบ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 24 คน

1.3 ผู้ร่วมการทดลองที่ใช้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน

1.4 ผู้ร่วมการทดลองที่ใช้สร้างมาตรวัดความสุภาพของภาษา เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 90 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นทดลอง

ผู้ร่วมการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย จำนวน 434 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 143 คน และหญิงจำนวน 291 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน
2. แบบประเมินความยาก-ง่ายของสถานการณ์การขอร้อง
3. แบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. มาตรฐานตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง
5. มาตรวัดความสุภาพของภาษา

วิธีการเก็บข้อมูล

1. เก็บข้อมูลผู้ร่วมการทดลองในชั้นสร้างเครื่องมือ ดังนี้
 - 1.1 เก็บข้อมูลในการตรวจสอบการเหนียวนำไปเกิดอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง
 - 1.2 เก็บข้อมูลในการประเมินความยาก-ง่ายของสถานการณ์การชอรั้ง
 - 1.3 เก็บข้อมูลในการสร้างมาตรวัดคุณภาพของภาษา

2. นำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยภรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 434 คน จากนั้นนำคะแนนมาคิดเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ โดยเลือกผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง จำนวน 60 คน และเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 120 คน มาใช้ในการทดลองขั้นต่อไป

3. นำผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการวัดการกำกับการแสดงออกของตนแล้วมาคัดเลือกเข้าเงื่อนไขการทดลองด้วยวิธีการสุ่ม เงื่อนไขละ 30 คน ทั้ง 4 เงื่อนไข

4. ผู้วิจัยเหนียวนำผู้ร่วมการทดลองให้เกิดอารมณ์ชั่วขณะทางลบ และ อารมณ์ชั่วขณะทางบวกตามเงื่อนไขที่ได้รับ

5. ผู้วิจัยแจกมาตรตรวจสอบอารมณ์ชั่วขณะของผู้ร่วมการทดลอง ให้ผู้ร่วมการทดลองตอบ

6. ผู้วิจัยให้ผู้ร่วมการทดลองตอบแบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วยข้อความจำนวน 6 ข้อ โดยให้ผู้ร่วมการทดลองเขียนคำตอบที่ผู้ร่วมการทดลองจะใช้เมื่ออยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว

7. นำคำตอบที่ผู้ร่วมการทดลองทั้งหมดตอบไปให้ผู้ประเมินทั้ง 5 คน ประเมินคุณภาพของภาษาที่ใช้ นำคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินแต่ละคนมารวมกันแล้วหาร 5 เพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนคุณภาพในแต่ละข้อของผู้ร่วมการทดลองทุกคนในแต่ละเงื่อนไข

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทดสอบสมมติฐานทั้ง 7 ข้อ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางแบบวัดซ้ำในหนึ่งตัวแปร (Three-way ANOVA with repeated measure on one factor)

ผลการวิจัย

1. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบและบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างกัน
2. สถานการณ์ที่ยากต่อการขอร้องมีอิทธิพลต่อระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าสถานการณ์ที่ง่ายต่อการขอร้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีระดับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องมากกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.1 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางลบ

3.2 บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องมากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำและเป็นผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวก

4. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะในทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง
5. บุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะในทางลบและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำใช้ภาษาที่มีระดับความสุภาพในการขอร้องไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีอารมณ์ชั่วขณะทางบวกและเป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเลือกสถานการณ์ที่ใช้ในการขอร้องที่มีความหลากหลายของสถานการณ์และบุคคลมากกว่านี้ เพื่อให้การประเมินต่าง ๆ ให้ผลที่ชัดเจนขึ้น
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสุภาพของภาษาที่ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ในชีวิตประจำวันระหว่างผู้ที่มีอารมณ์ชั่วขณะและการกำกับการแสดงออกของคนที่แตกต่างกัน เช่น การต่อรองราคา การตอบปฏิเสธผู้อื่น เป็นต้น เพื่อทดสอบว่าได้ผลที่ต่างกันออกไปหรือไม่อย่างไร
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมกับผู้ร่วมการทดลองกลุ่มอื่นๆ ที่มีในนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณิ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อทดสอบว่าผู้ร่วมการทดลองกลุ่มอื่นที่มีระดับอายุ หรือสถานภาพที่ต่างกันออกไปมีการใช้ภาษาที่สุภาพแตกต่างกันอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

นิตยา รัตนพิชิต. (2534). *การทำนายความพึงพอใจในงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้น
บริษัทการบินไทย จำกัด ด้วยคะแนนการกำกับการแสดงออกของตน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวลักษณ์ กระแสร์สินธุ์. (2529). *กลวิธีการทำภาษาให้สุภาพในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาเพื่อการสื่อสารและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยวิทยาลัย
มหิดล.

ศิริณี ลิขิตวณิชกุล. (2536). *การเปรียบเทียบการตัดสินใจความตั้งใจจากบุคลิกขณะภายนอกและ
คุณลักษณะภายในของบุคคล ระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ภาควิชาจิตวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุดารัตน์ ช่อมเจริญ. (2538). *อิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรอนงค์ พิณฤทธิ์. (2538). *อิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตน ตัวแปรแหล่งและคุณภาพ
ของข้อโต้แย้งที่มีต่อการประเมินสินค้า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาสังคม ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Allport, G. (1989). The historical background of social psychology. In G. Lindzey, & E.
Aronson (Eds.), *The handbook of social psychology* (3rd ed., Vol. 1, pp. 1-46).
New York: Random House.

Berkowitz, L. (1986). *A survey of social psychology*. Tokyo: CBS College.

- Blascovich, J., & Tomaka, J. (1996). The biopsychosocial model of arousal regulation. *Advances in Experimental Social Psychology*, 28, 1-51.
- Bless, H., & Schwarz, N. (1995). Mood: Its impact on cognition and behavior. In *The Blackwell encyclopedia of social psychology* (pp. 391-396). Cambridge, England: Hartnolls.
- Blum-Kulka, S., Danet, B., & Gershon, R. (1985). The language of requesting in Israeli society. In J. P. Forgas (Ed.), *Language and social situations* (pp. 113-141). New York: Springer-Verlag.
- Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2000). *SPSS for psychologist: A guide to data analysis using SPSS for Windows*. Houndmills: Macmillan.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language use*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Clark, H. H. (1989). Language use and language users. In G. Lindzey, & E. Aronson (Eds.), *The handbook of social psychology* (3rd ed., Vol. 2, pp. 179-231). New York: Random House.
- DeBono, K. G. (1987). Investigating the social adjustive and value expressive functions of attitudes: Implications for persuasion process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 279-287.
- DeBono, K. G., & Harnish, R. J. (1988). Source expertise, source attractiveness, and the processing of persuasive information: A functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55, 541-546.

- Fiedler, K. (1990). Mood dependent selectivity in social cognition. In W. Stroebe, & M. Hewstone (Eds.), *European review of social psychology* (Vol. 1, pp. 1-32) Chichester, England: Pergamon.
- Forgas, J. P. (Ed). (1985). *Language and social situations*. New York: Springer-Verlag.
- Forgas, J. P. (1992). Affect in social judgements and decisions: A multi-process model. *Advances in Experimental Social Psychology*, 25, 227-275.
- Forgas, J. P. (1995). Mood and judgement: The affect infusion model. *Psychological Bulletin*, 117, 39-66.
- Forgas, J. P. (1998). Asking nicely? The effects of mood on responding to more or less polite requests. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24, 173-185.
- Forgas, J. P. (1999a). On feeling good and being rude: Affective influences on language use and request formulations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76, 928-939.
- Forgas, J. P. (1999b). Feeling and speaking: Mood effects on verbal communication strategies. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25, 850-863.
- Friedman, H. S., & Miller-Herringer, T. (1991). Nonverbal display of emotion in public and private: Self-monitoring, personality, and expressive cues. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 766-775.
- Gangestad, S., & Snyder, M. (1985). To carve nature at its joints: On the existence of discrete classes in personality. *Psychological Review*, 92, 317-349.

- Gibbs, R. (1985). Situational convention and requests. In J. P. Forgas (Ed.), *Language and social situations* (pp. 97-113). New York: Springer-Verlag.
- Holtgraves, T. M., & Yang, J. N. (1990). Politeness as universal: Cross cultural perceptions of request strategies and inferences based on their use. *Journal of Personality and Social Psychology, 59*, 149-160.
- Keppel, G. (1982). *Design and analysis: A researcher's handbook*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Mayer, J. D., McCormick, L. J., & Strong, S. E. (1995). Mood-congruent memory and natural mood: New evidence. *Personality and Social Psychology Bulletin, 21*, 736-746.
- Olson, J. M., & Zanna, M. P. (1993). Attitudes and attitude change. *Annual Review of Psychology, 44*, 117-154.
- Rosenhan, D. L., Salovey, P., & Hargis, K. (1981). The joys of helping: Focus of attention mediates the impact of positive affect on helping. *Journal of Personality and Social Psychology, 40*, 899-905.
- Salovey, P., Mayer, J. D., & Rosenhan, D. (1991). Mood and helping: Mood as a motivator of helping and helping as a regulator of mood. In M. S. Clark (Ed.), *Prosocial behavior* (Vol. 12, pp. 215-237). Newbury Park, CA: Sage.
- Salovey, P., & Rodin, J. (1984). Some antecedents and consequences of social-comparison jealousy. *Journal of Personality and Social Psychology, 47*, 780-792.

- Schwarz, N., Bless, H., & Bohner, G. (1991). Mood and persuasion: Affective states influence the processing of persuasive communications. *Advances in Experimental Social Psychology, 24*, 161-197.
- Schwarz, M., & Clore, G. L. (1983). Mood misattribution, and judgments of well-being: Informative and directive functions of affect states. *Journal of Personality and Social Psychology, 45*, 513-523.
- Shaw, M. E., & Costanzo, P.R. (1982). *Theories of social psychology* (2nd ed). New York: McGraw-Hill.
- Smith, P. C., Kendall, L. M., & Hulin, C. L. (1969). *The measurement of satisfaction in work and retirement*. Chicago: Rand McNally.
- Snyder, M. (1974). The self-monitoring of expressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 30*, 526-537.
- Snyder, M. (1979). Self-monitoring processes. *Advances in Experimental Social Psychology, 12*, 85-128.
- Snyder, M. (1987). *Public appearances, private realities: The psychology of self-monitoring*. New York: Freeman.
- Snyder, M., Berscheid, E., & Glick, P. (1985). Focusing on the exterior and the interior: Two investigations of the initiation of personal relationships. *Journal of Personality and Social Psychology, 48*, 1427-1439.
- Snyder, M., & DeBono, K. G. (1987). A functional approach to attitudes and persuasion. In M. P. Zanna, J. M. Olson, & C. P. Herman (Eds.), *Social influence: The Ontario symposium* (Vol. 5, pp. 107-125). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Snyder, M., & Gangestad, S. (1986). On the nature of self-monitoring: Matters of validity, matters of assessment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 125-139.

Snyder, M., & Smith, D. (1986). Personality and friendship: The friendship worlds of self-monitoring. In V. J. Derlega & B. Winstead (Eds.), *Friendship and social interaction* (pp. 63-80). New York: Springer-Verlag.

Stroessner, S. J., & Mackie, D. M. (1992). The impact of induced affect on the perception of the variability in social groups. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18, 546-554.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน (Self – Monitoring Scale)

Snyder 1985 ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย

ข้อ	ข้อกระทง	ความหมายของข้อกระทง
1	ฉันรู้สึกว่าการเลียนแบบการกระทำของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ยาก	ทางลบ
2	เมื่อเข้าสังคม ฉันคิดว่าไม่จำเป็นต้องทำหรือพูดในสิ่งที่คนอื่นชอบ	ทางลบ
3	ฉันจะให้เหตุผลสนับสนุนความคิดที่ตรงกับความเชื่อของฉันเท่านั้น	ทางลบ
4	ฉันสามารถพูดในที่ประชุมได้ แม้ในหัวข้อซึ่งฉันเกือบจะไม่มีข้อมูลเลย	ทางบวก
5	ฉันไม่ชอบสร้างความประทับใจให้ผู้อื่น	ทางลบ
6	ฉันอาจจะเป็นนักแสดงที่ดีได้	ทางบวก
7	เมื่ออยู่ในกลุ่มคน ฉันมักไม่เป็นจุดสนใจของคนอื่นเลย	ทางลบ
8	ฉันจะแสดงออกราวกับคนละคนในสถานการณ์และบุคคลที่แตกต่างกัน	ทางบวก
9	การทำให้ผู้อื่นชอบเป็นสิ่งที่ยากสำหรับฉัน	ทางลบ
10	สิ่งที่ฉันแสดงออกมักไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของฉัน	ทางบวก
11	ฉันจะไม่เปลี่ยนความคิดหรือวิธีการของฉันเพื่อที่จะเอาใจผู้อื่น	ทางลบ
12	ฉันมักเป็นผู้ที่ทำให้ผู้อื่นสนุกสนาน	ทางบวก
13	ฉันไม่เก่งในการเล่นเกมส์ที่ต้องมีการแสดงคล้ายละคร	ทางลบ
14	การเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับบุคคลและสถานการณ์ที่ต่างกันเป็นสิ่งที่ยากสำหรับฉัน	ทางลบ
15	ในงานรื่นเริง ฉันมักปล่อยให้ผู้อื่นเล่าเรื่องสนุกสนานให้ผู้คนฟัง	ทางลบ
16	เมื่ออยู่ในกลุ่มคน ฉันรู้สึกประหม่าและแสดงออกได้ไม่ดีเท่าที่ควร	ทางลบ
17	เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ดี ฉันสามารถสบตาและพูดโกหกผู้อื่นได้ด้วยสีหน้าเรียบเฉย	ทางบวก
18	ฉันสามารถเสแสร้งแสดงความเป็นมิตรกับคนที่ฉันไม่ชอบหน้าได้	ทางบวก

- หมายเหตุ 1. ข้อ 5 ปรับปรุงไปจากข้อเดิม ให้มีความหมายตรงกันข้ามเพื่อความเหมาะสมและเพื่อให้มาตรที่สร้างใหม่มีข้อกระทงที่มีความหมายในทางบวกและลบจำนวนเท่าๆ กัน
2. ข้อกระทงทางบวก คือ ข้อกระทงที่กำหนดคำตอบเป็น จริง และ จริงมาก
ข้อกระทงทางลบ คือ ข้อกระทงที่กำหนดคำตอบเป็น ไม่จริง และ ไม่จริงมาก

โดยรองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพร อุวรรณโณ ร่วมกับนิสิตแปลมาในวิชา 417735 การวัดทางจิตวิทยาสังคม ปีการศึกษา 2532 และนิตยา รัตนพิชิต (2534) นำมารายงานไว้ในหน้า 99-100

ภาคผนวก ข

ตัวอย่าง

แบบสำรวจความรู้สึกรู้สึกและการกระทำของตนเอง

ก่อนตอบแบบสำรวจนี้ เพื่อประโยชน์ของการวิจัยโปรดตอบข้อมูลส่วนตัวในใบกระดาษคำตอบ คำตอบทั้งหมดที่ได้รับจากท่านผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ จะนำไปใช้รายงานสรุปร่วมกับคำตอบของคนอื่น ๆ เท่านั้น

แบบสำรวจนี้สำรวจความรู้สึกรู้สึกและการกระทำในชีวิตประจำวันของท่าน ในการตอบแบบสำรวจนี้ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อความ แล้วพิจารณาว่าความรู้สึกหรือการกระทำที่ระบุในข้อความเป็นความจริงสำหรับท่านหรือไม่

หากจริง ก็ขอให้พิจารณาว่า จริงมาก หรือว่า จริง แล้วขีดเครื่องหมายถูกทับตัวอักษรที่เหมาะสม

หากไม่จริง ก็ขอให้พิจารณาว่า ไม่จริงมาก หรือว่า ไม่จริง แล้วขีดเครื่องหมายถูกทับตัวอักษรที่เหมาะสม

ทั้งนี้ ก หมายถึง จริงมาก ข หมายถึง จริง ค หมายถึง ไม่จริง ง หมายถึง ไม่จริงมาก
ตัวอย่างเช่น

ข้อที่ 0 ฉันกลัวทางสิ่งที่คุณอื่นขโมยไปแล้วไม่คืนภายในกำหนดเวลา

- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้จริงมากสำหรับท่านขอให้ขีดเครื่องหมาย / ทับอักษร ก เช่น ก
- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้จริงสำหรับท่านขอให้ขีดเครื่องหมาย / ทับอักษร ข เช่น ข
- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้ไม่จริงสำหรับท่านขอให้ขีดเครื่องหมาย / ทับอักษร ค เช่น ค
- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้ไม่จริงมากสำหรับท่านขอให้ขีดเครื่องหมาย / ทับอักษร ง เช่น ง

สิ่งสำคัญที่สุด คือ ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำที่แท้จริงของท่าน

แบบสำรวจนี้มี 40 ข้อ ขอให้ท่านตอบอย่างตั้งใจ ตอบตามที่เป็นอย่างจริง และตอบให้ครบทุกข้อ

- 1 ฉันสามารถพูดในที่ประชุมได้ แม้ในหัวข้อซึ่งฉันเกือบจะไม่มีข้อมูลเลย
- 2 ฉันรู้สึกว่าการเลียนแบบการกระทำของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ยาก
- 3 ฉันอาจจะเป็นนักแสดงที่ดีได้
- 4 เมื่อเข้าสังคม ฉันคิดว่าไม่จำเป็นต้องทำหรือพูดในสิ่งที่คนอื่นชอบ

ก่อนตอบแบบสำรวจ ขอให้ท่านตอบข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านเองต่อไปนี้ด้วย

โปรดขีดเครื่องหมายถูกในข้อที่ให้เลือกตอบ และเติมข้อความในช่องว่าง

1 เพศ () 1 ชาย () 2 หญิง

2 อายุ _____ ปี

3 อาชีพ () 1 นิสิตนักศึกษา โปรครระนุ ชั้นปีที่ _____ สาขาวิชา _____

() 2 นักเรียน โปรครระนุ ชั้น _____

() 3 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

() 4 พนักงานบริษัทเอกชน

() 5 ค้าขาย

() 6 อื่น ๆ โปรครระนุ _____

ในการตอบแบบสำรวจนี้

ก หมายถึง จริงมาก ข หมายถึง จริง ค หมายถึง ไม่จริง ง หมายถึง ไม่จริงมาก

โปรดขีดเครื่องหมายถูกที่ตัวอักษรที่เหมาะสม

ข้อ	จริง มาก	จริง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก
1	ก	ข	ค	ง
3	ก	ข	ค	ง

ข้อ	จริง มาก	จริง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก
2	ก	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง

หมายเหตุ ข้อกระทงของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนฉบับสมบูรณ์จำนวน 40 ข้อ
ซึ่งพัฒนาโดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ และ นิสิตวิชา 417735
การวัดทางจิตวิทยาสังคม ปีการศึกษา 2532 และนำไปหาความตรงโดย
นิตยา รัตนพิชิต (2534) มีอยู่ที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สำหรับท่านที่สนใจจะนำมาครั้งนี้ไปใช้ในการทำวิจัย โปรดนำจดหมายจากหัวหน้า
หน่วยงานที่ท่านสังกัดขออนุญาตใช้มาตร ขอตัวอย่างมาตร และวิธีให้คะแนน
จำหน่ายถึงและไปยื่นกับ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กทม. 10330

ภาคผนวก ค
แบบประเมินสถานการณ์การขอร้อง

คำถามข้อมูลส่วนตัว สำหรับผู้วิจัย 1-3

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง และโปรดตอบข้อมูลส่วนตัวลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง สำหรับผู้วิจัย 4

2. อายุ _____ ปี คณะ _____ สาขาวิชา _____
ชั้นปีที่ _____

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการรับรู้ ความยาก - ง่ายในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นผ่านทางกรใช้ภาษาในการขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามสิ่งที่ท่านต้องการ คำตอบที่ท่านตอบนั้นไม่มีคำตอบที่ถูก หรือ ผิด เป็นเรื่องของความคิดเห็นส่วนบุคคลเท่านั้น กรุณาตอบให้ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดและโปรดตอบทุกข้อ โดยข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนางสาวรัตนาวลี มั่นทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อความ แล้วใส่เครื่องหมาย ทับตัวเลขในช่องคำตอบเพียงช่องเดียวตามที่ท่านคิดว่าข้อความนั้น ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังตัวอย่าง

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2	3	4	5	6	7

ถ้าท่านสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ง่ายที่สุดให้ใส่เครื่องหมาย ทับตัวเลข 1

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1 [✓]	2	3	4	5	6	7

ถ้าท่านสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ง่ายให้ใส่เครื่องหมาย ทับตัวเลข 2

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2 [✓]	3	4	5	6	7

ถ้าท่านสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ค่อนข้างง่ายให้ใส่เครื่องหมาย ทับตัวเลข 3

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2	3 [✓]	4	5	6	7

ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าท่านจะสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ง่ายหรือยากให้ใส่เครื่องหมาย ทับตัวเลข 4

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2	3	4 [✓]	5	6	7

ถ้าท่านสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ค่อนข้างยาก ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 5

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2	3	4	5✓	6	7

ถ้าท่านสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ยาก ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 6

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2	3	4	5	6✓	7

ถ้าท่านสามารถเอ่ยขอร้องให้ผู้อื่นช่วยทำตามได้ยากที่สุด ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 7

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ขอให้เพื่อนช่วยหยิบของที่วางอยู่บนหลังตู้ให้	1	2	3	4	5	6	7✓

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
1. ขอให้ผู้โดยสารที่กำลังพยายามแย่งกันขึ้นมานบนรถประจำทางช่วยผลักทางให้คุณลงจากรถก่อน (E1)	1	2	3	4	5	6	7
2. ทวงเงินคืนจากคนรู้จักซึ่งยืมเงินของคุณไปจำนวน 500 บาทตั้งแต่เมื่อ 2 เดือนที่แล้ว และยังไม่มีการชำระเงินคืนให้คุณ (D1)	1	2	3	4	5	6	7
3. ถามทางไปยังห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่คุณมาเป็นครั้งแรกจากนักศึกษาคนหนึ่งที่มียาสูบซ่อนไว้ที่คอเสื้อของคุณซึ่งกำลังเดินมาทางที่คุณยืนอยู่ (E2)	1	2	3	4	5	6	7
4. ถามเวลาจากคนวัยกลางคนคนหนึ่งที่กำลังยืนรอรถประจำทางอยู่ใกล้ๆ คุณ (E3)	1	2	3	4	5	6	7
5. ขอลดความเร็วที่ขึ้นรถชื้อตัวรถไฟอยู่ข้างหน้าคุณเพื่อชื้อตัวรถไฟเนื่องจากรถไฟขบวนที่คุณจะขึ้นกำลังจะออกจากชานในอีกไม่กี่นาที (D2)	1	2	3	4	5	6	7
6. ขอให้วัยรุ่นคนหนึ่งที่กำลังใช้โทรศัพท์สาธารณะเป็นเวลาแล้ววางสายโทรศัพท์ให้คุณได้ใช้บ้าง (D3)	1	2	3	4	5	6	7
7. ขอให้คนที่ยืนอยู่ในลิฟต์ช่วยกดชั้นที่คุณต้องการไป (E4)	1	2	3	4	5	6	7

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
8. ขอให้อาจารย์ช่วยอธิบายงานที่เพิ่งสั่งให้ทำส่งเป็นการบ้านอีกครั้งหนึ่ง (E5)	1	2	3	4	5	6	7
9. ขอให้เพื่อนสนิทไปทำธุระที่ธนาคารเป็นเพื่อนคุณ (E6)	1	2	3	4	5	6	7
10. ขอให้มีสมุดจดงานของเพื่อนในรายวิชาที่คุณไม่ได้เข้าเรียนเพราะไม่สบาย (E7)	1	2	3	4	5	6	7
11. ขอให้เพื่อนช่วยถอนเงินของเขาจากตู้ ATM ให้คุณ ยืมชื่อของชั้นสุดท้ายที่กำลังลดราคาอยู่ในห้างสรรพสินค้า (D4)	1	2	3	4	5	6	7
12. ขอให้เพื่อนที่พักอยู่ห้องเดียวกับคุณหรือเสียวิทยุที่เปิดไว้ดังรบกวนสมาธิในการอ่านหนังสือสอบของคุณ (D5)	1	2	3	4	5	6	7
13. ขอให้อาจารย์เลื่อนกำหนดส่งรายงานจากกำหนดเดิมออกไปอีก 1 อาทิตย์ เนื่องจากคุณยังทำรายงานไม่เสร็จ (D6)	1	2	3	4	5	6	7
14. ขอให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดช่วยหยิบหนังสืออ้างอิงเล่มที่คุณต้องการ (E8)	1	2	3	4	5	6	7
15. ขอยืมเงินเพื่อนจำนวน 1,000 บาทมาจ่ายค่าเทอมส่วนที่ขาดเนื่องจากคุณนำเงินมาไม่พอ (E9)	1	2	3	4	5	6	7

สถานการณ์สมมติ	ง่ายที่สุด	ง่าย	ค่อนข้างง่าย	ปานกลาง	ค่อนข้างยาก	ยาก	ยากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
16. ขอให้เพื่อนของคุณไปดูหนังกับคุณซึ่งหนังเรื่องนี้เป็นเรื่องที่คุณอยากดูมากแต่เพื่อนของคุณไม่อยากดู (D7)	1	2	3	4	5	6	7
17. ขอให้พนักงานขายช่วยหยิบสินค้าที่วางโชว์ในตู้ให้คุณดู (E10)	1	2	3	4	5	6	7
18. ขอให้แฟนของคุณซึ่งปกติเป็นคนที่มีมั่นใจในการแต่งตัวของตนเอง เปลี่ยนแปลงการแต่งตัวเมื่อจะไปงานกับคุณ (D8)	1	2	3	4	5	6	7
19. ขอให้ร้านรับพิมพ์งานช่วยเร่งพิมพ์งานจำนวน 20 หน้าของคุณให้เสร็จภายในวันพรุ่งนี้ (E11)	1	2	3	4	5	6	7
20. ขอเลื่อนนัดทานข้าวกับเพื่อนสนิทที่ไม่ได้เจอกันมานานแล้วและคุณเป็นฝ่ายที่นัดเพื่อนไว้ (D9)	1	2	3	4	5	6	7
21. ขอให้ผู้ที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบออกไปสูบบุหรี่ที่อื่น (D10)	1	2	3	4	5	6	7
22. ขอแลกเหรียญบาทจากคนแปลกหน้าจำนวน 5 บาทเพื่อใช้โทรศัพท์ ((E12)	1	2	3	4	5	6	7
23. ขอใช้บัตรโทรศัพท์ต่อจากคนที่โทรอยู่ก่อนหน้าคุณเนื่องจากบริเวณนี้ไม่มีตู้โทรศัพท์แบบหยอดเหรียญและคุณก็ไม่มีบัตรโทรศัพท์ (D11)	1	2	3	4	5	6	7
24. ขอให้อาจารย์ที่เคยสอนคุณเขียนจดหมายรับรองคุณเพื่อส่งไปสมัครศึกษาต่อระดับปริญญาโทในต่างประเทศ (D12)	1	2	3	4	5	6	7

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับที่ของ
สถานการณ์การขอร้องจากแบบประเมินคุณภาพสถานการณ์การขอร้อง ($N = 50$)

ลำดับ ที่	ข้อ ที่	สถานการณ์สมมติ	Total	M	SD
1	23	ขอใช้บัตรโทรศัพท์ต่อจากคนที่โทรอยู่ก่อนหน้าคุณ เนื่องจากบริเวณนี้ไม่มีตู้โทรศัพท์แบบหยอดเหรียญและคุณก็ไม่มีบัตรโทรศัพท์ (D11)	241	4.82	1.08
2	13	ขอให้อาจารย์เลื่อนกำหนดส่งรายงานจากกำหนดเดิมออกไปอีก 1 อาทิตย์ เนื่องจากคุณยังทำรายงานไม่เสร็จ (D6)	236	4.72	1.34
3	5	ขอลัดคิวผู้ที่ยื่นขอซื้อตัวรถไฟอยู่ข้างหน้าคุณเพื่อซื้อตัวรถไฟเนื่องจากรถไฟขบวนที่คุณจะขึ้นกำลังจะออกจากขานในอีกไม่กี่นาที (D2)	234	4.68	1.38
4	16	ขอให้เพื่อนของคุณไปดูหนังกับคุณซึ่งหนังเรื่องนี้เป็นเรื่องที่คุณอยากดูมากแต่เพื่อนของคุณไม่อยากจะดู (D7)	225	4.50	1.13
5	6	ขอให้วัยรุ่นคนหนึ่งที่กำลังใช้โทรศัพท์สาธารณะเป็นเวลานานแล้ววางสายโทรศัพท์ให้คุณได้ใช้บ้าง (D3)	219	4.38	1.40
6	2	ทวงเงินคืนจากคนรู้จักซึ่งยืมเงินของคุณไปจำนวน 500 บาทตั้งแต่เมื่อ 2 เดือนที่แล้ว และยังไม่มีที่ทำว่าจะคืนเงินให้แก่คุณ (D1)	215	4.30	1.67
7	18	ขอให้แฟนของคุณซึ่งปกติเป็นคนที่มีมั่นใจในการแต่งตัวของตนเอง เปลี่ยนแปลงการแต่งตัวเมื่อจะไปงานกับคุณ (D8)	211	4.22	1.56
8	20	ขอเลื่อนนัดทานข้าวกับเพื่อนสนิทที่ไม่ได้เจอกันมานานแล้วและคุณเป็นฝ่ายที่นัดเพื่อนไว้ (D9)	210	4.20	1.31
9	1	ขอให้ผู้โดยสารที่กำลังพยายามแย่งกันขึ้นมานบนรถประจำทางช่วยหลีกเลี่ยงให้คุณลงจากรถก่อน (E1)	191	3.82	1.41
10	21	ขอให้ผู้ที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบบอกไปสูบบุหรี่ที่อื่น (D10)	189	3.78	1.39
11	15	ขอยืมเงินเพื่อนจำนวน 1,000 บาทมาจ่ายค่าเทอมส่วนที่ขาดเนื่องจากคุณนำเงินมาไม่พอ (E9)	189	3.78	1.34
12	11	ขอให้เพื่อนช่วยถอนเงินของเขาจากตู้ ATM ให้คุณยืมซื้อของชิ้นสุดท้ายที่กำลังลดราคาอยู่ในห้างสรรพสินค้า (D4)	177	3.54	1.50
13	14	ขอให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดช่วยหยิบหนังสืออ้างอิงเล่มที่คุณต้องการ (E8)	170	3.40	1.37
14	22	ขอแลกเหรียญบาทจากคนแปลกหน้าจำนวน 5 บาทเพื่อใช้โทรศัพท์ (E12)	169	3.38	1.26

ลำดับ ที่	ชื่อ เรื่อง	สถานการณ์สมมติ	Total	M	S.D.
15	19	ขอให้ร้านรับพิมพ์งานช่วยเร่งพิมพ์งานจำนวน 20 หน้าของคุณให้เสร็จภายในวันพรุ่งนี้ (E11)	167	3.34	1.49
16	24	ขอให้อาจารย์ที่เคยสอนคุณเขียนจดหมายรับรองคุณเพื่อส่งไปสมัครศึกษาต่อระดับปริญญาโทในต่างประเทศ (D12)	158	3.16	1.46
17	4	ถามเวลาจากคนวัยกลางคนคนหนึ่งซึ่งกำลังยืนรอรถประจำทางอยู่ใกล้ๆคุณ (E3)	139	2.78	1.23
18	8	ขอให้อาจารย์ช่วยอธิบายงานที่เพิ่งสั่งให้ทำส่งเป็นการบ้านอีกครั้งหนึ่ง (E5)	134	2.68	1.27
19	12	ขอให้เพื่อนที่พักอยู่ห้องเดียวกับคุณหรือเสียงวิทยุที่เปิดไว้ดังรบกวนสมาธิในการอ่านหนังสือสอบของคุณ (D5)	128	2.56	.93
20	17	ขอให้พนักงานขายช่วยหยิบสินค้าที่วางโชว์ในตู้ให้คุณดู (E10)	126	2.52	1.13
21	9	ขอให้เพื่อนสนิทไปทำธุระที่ธนาคารเป็นเพื่อนคุณ (E6)	115	2.30	1.20
22	3	ถามทางไปยังห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่คุณมาเป็นครั้งแรกจากนักศึกษาคนหนึ่งที่มียาอายุรุ่นราวคราวเดียวกับคุณซึ่งกำลังเดินมาทางที่คุณยืนอยู่ (E2)	98	1.96	1.05
23	10	ขอยืมสมุดจดงานของเพื่อนในรายวิชาที่คุณไม่ได้เข้าเรียนเพราะไม่สบาย (E7)	94	1.88	1.08
24	7	ขอให้คนที่ยืนอยู่ในลิฟต์ช่วยกดชั้นที่คุณต้องการไป (E4)	91	1.82	1.16

หมายเหตุ สถานการณ์ที่ได้รับการแรเงาเป็นสถานการณ์ที่นำมาใช้สร้างแบบสอบถามเรื่อง
“ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

สถานการณ์ที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน ขอให้ท่านลองคิดว่าหากท่านต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว ท่านจะมีวิธีการตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างไร กรุณาเขียนประโยคที่ท่านจะใช้ในแต่ละสถานการณ์ต่อไปนี้

แบบสอบถามนี้มีใช้การทดสอบ คำตอบที่ท่านตอบจึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เป็นเรื่องของความคิดเห็นส่วนบุคคลเท่านั้น ดังนั้นกรุณาตอบให้ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1. คุณเดินเข้ามาในลิฟต์คนเดียว และในตอนนีมือของคุณก็เต็มไปด้วยของพะรุงพะรังจึงไม่ว่างพอที่จะเอื้อมไปกดปุ่มลิฟท์ชั้นที่คุณต้องการไปพอดีมีคนยืนอยู่ในลิฟต์คุณจึงขอให้เขาช่วยกดชั้นที่คุณต้องการไป

2. เมื่อวานนี้คุณรู้สึกไม่สบายปวดท้องมากจนมาเรียนไม่ไหว วันต่อมาคุณรู้สึกดีขึ้นจนสามารถมาเรียนได้ตามปกติ คุณจึงขอยืมสมุดจดงานของเพื่อนในรายวิชาที่คุณไม่ได้เข้าเรียน

3. วันนี้ถึงกำหนดส่งรายงานตามที่อาจารย์สั่งแล้ว แต่คุณและเพื่อนๆ ของคุณอีกหลายคนยังทำรายงานไม่เสร็จ คุณจึงขอให้อาจารย์ช่วยเลื่อนกำหนดส่งรายงานจากกำหนดเดิมออกไปอีก 1 อาทิตย์

4. คุณมีความจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์ แต่บริเวณนี้ไม่มีตู้โทรศัพท์แบบหยอดเหรียญมีแต่ตู้แบบใช้บัตรโทรศัพท์และคุณก็ไม่มีบัตรโทรศัพท์ คุณจึงตัดสินใจขอใช้บัตรโทรศัพท์ต่อจากคนที่โทรอยู่ก่อนหน้าคุณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ความทรงจำทางสังคม
(Memory for Social Events)

คำชี้แจง กิจกรรมครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อทดสอบความสามารถของบุคคลในเรื่องของความทรงจำและความแม่นยำในการรับรู้สถานการณ์ ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม

ดังนั้นขอให้ท่านนึกถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตของท่านซึ่งทำให้ท่านรู้สึกเศร้า จินตนาการถึงเหตุการณ์ดังกล่าวให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่ท่านจะทำได้ พยายามถ่ายทอดรายละเอียดทุกอย่างของเหตุการณ์ คิดอย่างที่เคยคิด รู้สึกแบบเดียวกับที่ท่านเคยรู้สึกในครั้งนั้น แล้วบรรยายภาพเหตุการณ์ดังกล่าวออกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ข้อมูลที่ได้จะถือเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น)

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้ง
หมดในมาตรของมาตรวัดความสุภาพของภาษา เมื่อวิเคราะห์ 25 ข้อ และ 24 ข้อ

คำคุณศัพท์	ค่าสหสัมพันธ์ (r) เมื่อวิเคราะห์ 25 ข้อ	ค่าสหสัมพันธ์ (r) เมื่อวิเคราะห์ 24 ข้อ
1. ระวังหู (+)	.64*	.63*
2. ใช้คำกำกวม (-)	.35*	.37*
3. อ่อนน้อมถ่อมตน (+)	.65*	.66*
4. พุดโดยไม่คิด (-)	.48*	.47*
5. ซ้อมค้อม (+)	-.30	-
6. ไม่เป็นมิตร (-)	.48*	.51*
7. นำตำหนิติเตียน (-)	.49*	.49*
8. ตรึกตรอง (+)	.43*	.43*
9. นุ่มนวล (+)	.71*	.71*
10. ก้าวร้าว (-)	.66*	.67*
11. มีสัมมาคารวะ (+)	.72*	.72*
12. ขวานผ่าซาก (-)	.52*	.50*
13. ให้เกียรติผู้ฟัง (+)	.33*	.34*
14. รู้จักที่ต่ำที่สูง (+)	.64*	.64*
15. ระคายหู (-)	.52*	.53*
16. น่านิยม (+)	.52*	.52*
17. ไพเราะอ่อนหวาน (+)	.71*	.71*
18. มีความหมายสองแง่สองมุม (-)	.28*	.31*
19. เคารพอ่อนน้อม (+)	.63*	.63*
20. มีมารยาท (+)	.76*	.75*
21. ใช้คำหยาบ (-)	.53*	.53*
22. ห้วนกระด้าง (-)	.66*	.66*
23. รู้จักกาลเทศะ (+)	.73*	.74*
24. มีค้ำลึงท้าย (+)	.66*	.64*
25. มีคำเครือญาติ (เช่น ลุง, ป้า, พี่) (+)	.37*	.37*
ค่าแอลฟา	.90	.92

ค่าวิกฤตของ r ($df = 90, \alpha = .05$) $\approx .174$ * $p < .05$

ภาคผนวก ก
มาตรฐานวัดความสุภาพของภาษา

คำถามข้อมูลส่วนตัว สำหรับผู้วิจัย 1-3

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ และโปรดตอบข้อมูลส่วนตัวลงในช่องว่าง

1. เพศ ○ ชาย ○ หญิง สำหรับผู้วิจัย 4

2. อายุ _____ ปี คณะ _____ สาขาวิชา _____
ชั้นปีที่ _____

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมายได้เพียงข้อละหนึ่งช่องเท่านั้น

ตัวอย่าง ท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพ มีลักษณะ...

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. น้าเบือ	1	2	3	4	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่น้าเบือน้อยที่สุดให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 1

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. น้าเบือ	1✓	2	3	4	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่น้าเบือน้อยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 2

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. น้าเบือ	1	2✓	3	4	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่น้าเบือค่อนข้างน้อยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 3

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. น้าเบือ	1	2	3✓	4	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่น้าเบือปานกลางให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 4

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. น้าเบือ	1	2	3	4✓	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่น้าเบือค่อนข้างมากให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 5

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. น้าเบือ	1	2	3	4	5✓	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นด้วยคำที่นำเมื่อมากให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 6

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. นำเมื่อ	1	2	3	4	5	6 ✓	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นด้วยคำที่นำเมื่อมากที่สุดให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 7

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. นำเมื่อ	1	2	3	4	5	6	7 ✓

ท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพมีลักษณะ...

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
1. ระวังหู	1	2	3	4	5	6	7
2. ใช้คำกำกวม	1	2	3	4	5	6	7
3. ชื่อน้อมต่อมตน	1	2	3	4	5	6	7
4. พูดโดยไม่คิด	1	2	3	4	5	6	7
5. ไม่เป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	7
6. นำตำหนิติเตียน	1	2	3	4	5	6	7
7. ตรีภตรง	1	2	3	4	5	6	7
8. นุ่มนวล	1	2	3	4	5	6	7
9. ก้าวร้าว	1	2	3	4	5	6	7
10. มีสัมมาคารวะ	1	2	3	4	5	6	7
11. ขวานผ่าซาก	1	2	3	4	5	6	7
12. ให้เกียรติผู้ฟัง	1	2	3	4	5	6	7
13. รู้จักที่ต่ำที่สูง	1	2	3	4	5	6	7
14. ระคายหู	1	2	3	4	5	6	7
15. น่านิยม	1	2	3	4	5	6	7
16. ไพเราะอ่อนหวาน	1	2	3	4	5	6	7
17. มีความหมายสองแง่สองงุม	1	2	3	4	5	6	7

ลักษณะ	น้อย ที่สุด	น้อย	ค่อนข้าง น้อย	ปาน กลาง	ค่อนข้าง มาก	มาก	มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
18. เคารพจนอบน้อม	1	2	3	4	5	6	7
19. มีมารยาท	1	2	3	4	5	6	7
20. ใช้คำหยาบ	1	2	3	4	5	6	7
21. หัวนกระด้าง	1	2	3	4	5	6	7
22. รู้จักกาลเทศะ	1	2	3	4	5	6	7
23. มีค้ำลังท้าย	1	2	3	4	5	6	7
24. มีคำเครือญาติ (เช่น ลุง,ป้า,พี่)	1	2	3	4	5	6	7

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือค่ะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมายได้เพียงข้อละหนึ่งช่องเท่านั้น

1. ขอให้ผู้อื่นพิมพ์งานให้โดยพูดว่า "พิมพ์งานนี้ให้หน่อย 10 หน้าเอาเร็ว ๆ ด้วยละ"

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
1. ะริ้นหู	1	2	3	4	5	6	7
2. ใช้คำกำกวม	1	2	3	4	5	6	7
3. อ่อนน้อมถ่อมตน	1	2	3	4	5	6	7
4. พุดโดยไม่คิด	1	2	3	4	5	6	7
5. ไม่เป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	7
6. นำคำเหน็ดเดียน	1	2	3	4	5	6	7
7. ตรึกตรอง	1	2	3	4	5	6	7
8. บุ่มบวม	1	2	3	4	5	6	7
9. ก้าวร้าว	1	2	3	4	5	6	7
10. มีสัมมาคารวะ	1	2	3	4	5	6	7
11. ขวานผ่าซาก	1	2	3	4	5	6	7
12. ให้เกียรติผู้ฟัง	1	2	3	4	5	6	7
13. รู้จักที่ต่ำที่สูง	1	2	3	4	5	6	7
14. ระบายหู	1	2	3	4	5	6	7
15. น่านิยม	1	2	3	4	5	6	7
16. โฟเราะอ่อนหวาน	1	2	3	4	5	6	7
17. มีความหมายสองแง่สองมุม	1	2	3	4	5	6	7
18. เคารพอ่อนน้อม	1	2	3	4	5	6	7
19. มีมารยาท	1	2	3	4	5	6	7
20. ใช้คำหยาบ	1	2	3	4	5	6	7
21. หัวนกระด้าง	1	2	3	4	5	6	7
22. รู้จักกาลเทศะ	1	2	3	4	5	6	7
23. มีคำลึงท้าย	1	2	3	4	5	6	7
24. มีคำเครือญาติ (เช่น ลุง, ป้า, พี่)	1	2	3	4	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่ระรื่นหูค่อนข้างน้อยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 3

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ระรื่นหู	1	2	3✓	4	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่ระรื่นหูปานกลางให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 4

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ระรื่นหู	1	2	3	4✓	5	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่ระรื่นหูค่อนข้างมากให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 5

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ระรื่นหู	1	2	3	4	5✓	6	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่ระรื่นหูมากให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 6

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ระรื่นหู	1.	2	3	4	5	6✓	7

ถ้าท่านคิดว่าภาษาที่สุภาพเป็นถ้อยคำที่ระรื่นหูมากที่สุดให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลข 7

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7
ก. ระรื่นหู	1	2	3	4	5	6	7✓

โดยข้อความในแต่ละข้อที่ท่านจะต้องพิจารณาตัดสินความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้องนั้น มาจากการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้

ข้อที่ ***.1 คุณเดินเข้ามาในลิฟต์คนเดียว และในตอนนี้มีมือของคุณก็เต็มไปด้วยของพะรุงพะรังจึงไม่ว่างพอที่จะเอื้อมไปกดปุ่มลิฟท์ชั้นที่คุณต้องการไปพอดีมีคนยืนอยู่ในลิฟต์คุณจึงขอให้เขาช่วยกดชั้นที่คุณต้องการไป

ข้อที่ ***.2 เมื่อวานนี้คุณรู้สึกไม่สบายปวดท้องมากจนมาเรียนไม่ได้ วันต่อมาคุณรู้สึกดีขึ้นจนสามารถมาเรียนได้ตามปกติ คุณจึงขอยืมสมุดจดงานของเพื่อนในรายวิชาที่คุณไม่ได้เข้าเรียน

ข้อที่ ***.3 วันนี้ถึงกำหนดส่งรายงานตามที่อาจารย์สั่งแล้ว แต่คุณและเพื่อนๆ ของคุณอีกหลายคนยังทำรายงานไม่เสร็จ คุณจึงขอให้อาจารย์ช่วยเลื่อนกำหนดส่งรายงานจากกำหนดเดิมออกไปอีก 1 อาทิตย์

ข้อที่ ***.4 คุณมีธุระจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์ แต่บริเวณนี้ไม่มีตู้โทรศัพท์แบบหยอดเหรียญมีแต่ตู้แบบใช้บัตรโทรศัพท์และคุณก็ไม่มีบัตรโทรศัพท์ คุณจึงตัดสินใจขอใช้บัตรโทรศัพท์ต่อจากคนที่โทรอยู่ก่อนหน้าคุณ

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน จึงขอให้ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้ในการพิจารณาความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการขอร้อง

1. ะรึนหู หมายถึง จำนวนภาษาที่ใช้ฟังแล้วไม่รู้ลึกซึตหู ประโยคต่อเนื่องเป็นธรรมชาติ
2. ใช้คำกำกวม หมายถึง การใช้คำทำให้เกิดความเข้าใจที่คลุมเครือ ไม่แน่ชัดว่าผู้พูดต้องการอะไร
3. ย่อนน้อมถ่อมตน หมายถึง ใช้ภาษาที่แสดงถึงความอ่อนน้อม ไม่โอ้อวด หรือยกตนข่มผู้อื่น
4. พูดโดยไม่คิด หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้แสดงให้เห็นว่าไม่ได้ใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองก่อนที่จะพูดออกมา
5. ไม่เป็นมิตร หมายถึง การใช้จำนวนภาษาที่ใช้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ค่อยเต็มใจที่จะสนทนาด้วย
6. นำต่าหนีคดีเตียน หมายถึง การให้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมแก่กาลเวลา สถานที่ และบุคคล
7. ตรึกตรง หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้แสดงให้เห็นว่าได้ผ่านการคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะพูดออกมา
8. นุ่มนวล หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้ให้ความรู้สึกสบายหู สบายอารมณ์แก่ผู้ที่ได้รับฟัง
9. ก้าวร้าว หมายถึง ภาษาที่ใช้มีความรุนแรง กระด้าง ไม่น่าฟัง
10. มีสัมมาคารวะ หมายถึง ภาษาที่ใช้แสดงถึงความอ่อนน้อมเหมาะสมกับวัยของตนและผู้ทีสนทนาด้วย
11. ขวนผ่าซาก หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่ตรงไปตรงมา ไม่มีการข้อม้อม ไม่ค่อยถนอมน้ำใจผู้ฟัง
12. ให้เกียรติผู้ฟัง หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกพึงพอใจ ไม่ดูถูกผู้ที่สนทนาด้วย
13. รู้จักที่ต่ำที่สูง หมายถึง การไม่เลือกใช้ถ้อยคำที่ตนเสมอผู้ที่มีความรู้หรือวัยวุฒิสูงกว่า
14. ระคายหู หมายถึง จำนวนภาษาที่ใช้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกซึตหู เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ
15. นำนิยม หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้เหมาะสมแก่กาลเวลา สถานที่ และบุคคล นำนำมาเป็นแบบอย่าง
16. โหเราะะอ่อนหวาน หมายถึง ใช้ภาษาที่น่าฟัง ไม่น่าหวนกระด้าง
17. มีความหมายสองแง่สองมุม หมายถึง ภาษาที่ใช้อาจตีความหมายได้เป็นสองแง่
18. เคารพนอบน้อม หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้แสดงถึงความเคารพ เกรงใจ ผู้ที่สนทนาด้วย
19. มีมารยาท หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำตามแบบที่คนโดยทั่วไปยอมรับและปฏิบัติกันในสถานการณ์นั้นๆ
20. ใช้คำหยาบ หมายถึง ใช้คำที่ไม่สุภาพ หยาบคาย ซึ่งคนโดยทั่วไปไม่นิยมพูดกัน
21. หัวนกระด้าง หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้ไม่มีการใช้คำลงท้าย
22. รู้จักกาลเทศะ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้ว่าควรพูดหรือไม่ควรพูดอะไร
23. มีคำลงท้าย หมายถึง มีคำลงท้ายประโยค เช่น ครับ ค่ะ ขา นะ เป็นต้น
24. มีคำเครือญาติ หมายถึง มีการใช้คำสรรพนามเรียกบุคคลที่สนทนาด้วย เช่น ลุง บ้า ที หรือเรียกชื่อ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรัตนาวลี มั่นทรัพย์ เกิดวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย